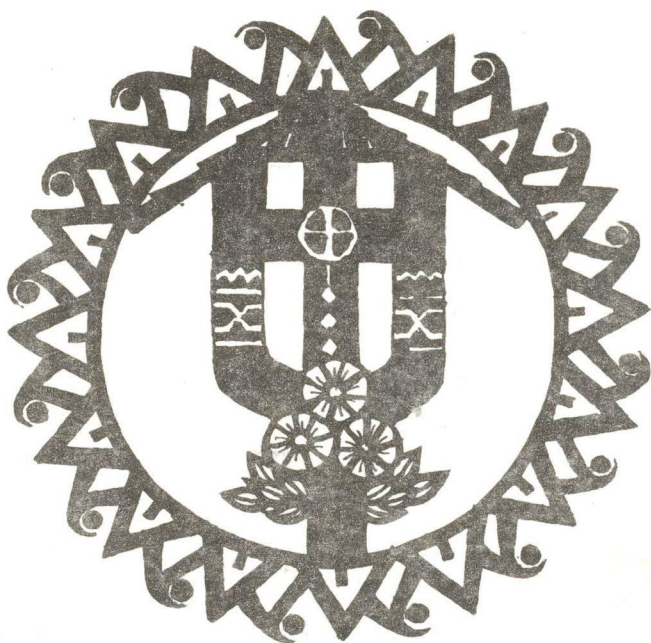

BULETINUL CASA ROMÂNĂ

SEPTEMBRIE 1986

CONTENTS

EDITORIAL: "Etapa a doua" (IJS).....	3
Dumitru Ichim, "Poeme Hayki".....	7
Ovidiu Vuia, "Poezia lui L. Blaga".....	8
Stela Costan, "Pustiul prinde..." & "In aşteptare".	12
O. Vuia, "Scrisoare către Diotima".....	19
Georgia Tennyson, "Spicuri..."	20
Corneliu Stan, "Selecţii din H. Comaniciu, R. Gyr...."	23
V. Versavia, "Senzatie".....	24
G. F. Culică, "La Moartea lui M. Eliade".....	25
N. Novac, "Oameni care au fost"--Ion Covinea.....	28
I. Racoveanu, "Tălmăcirii...F. Hölderlin".....	30
V. Pop, "Poeme"--dare de seamă de V. Versavia.....	38
Editorial News, Dan Fornade, A. Crihan, I. Smultea...	40
English Section, M. Eliade, V. Versavia, R. Gyr	
E. Adams-Mureşanu, N. Crainic.....	41
Dumitru Ichim, "...Ecology".....	47
Spicuri din Presă (IJS).....	49
Ştiri de la CRC (IJS).....	60
In Memoriam: E. Coban, G. Issvoran, M. Munroe.....	61
Acknowledgments: memb, don, bul, volunteers...	66
Notes: "Our Young grads & undergrads".....	72
CRC Board.....	73
Calendarul. (Oct..18. Dance. at. CRC).....	74
Membership Roster.....	75
Back Cover, "Omul Nou", desen de Nicolae Petra.....	76

Special Acknowledgment--Ştefan Munteanu
(original designs--March/June Bul)

Editorial Board

Eugenia Adams-Mureşanu	Foreign Correspondents
Nicolae Cazacu	
Traian Ocneanu	Angela Commène
Mihai Olteanu	Dionisie Ghermani
Vasile R. Versavia	Dumitru Ichim
Mircea Raţiu	Aurelio Răuţă
Rev. Ioan Sârbu	Ovidiu Vuia

Secy.: Judy Smultea
700 Seaside Lane, Trinidad, CA 95570

SUBSCRIPTIONS: \$5-10/yr in U.S.A.; \$7.50 min. CANADA;
\$10 min. abroad
(Additional donations welcome)

Buletinul Casa Română

- APARE TRIMESTRIAL -

Redacţia şi Administraţia: 124 Montecito Ave.
Oakland, CA 94610 - Tel. (415) 834-8558

Redactor: ILIE SMULTEA

Redactor literar: NICOLAE NOVAC

Anul IX

Nr. 3

EDITORIAL

ETAPA A DOUA

După cum însuşi titlul acestei publicaţii sugerează, ea porneşte de la un grup românesc de acţiune care s-a aşezat în California de Nord, în jurul oraşelor San Francisco, Oakland şi San Jose şi a început să-şi manifeste prezenţa acum un sfert de secol. Deci, aceste rânduri se adresează cu precădere, comunităţii noastre din nordul Californiei.

Obiectivul principal al acestui grup a fost să se afirme ca entitate culturală a unei naţiuni care pe pământul propriu nu mai are libertatea deplină de gândire şi de acţiune pe linia firească a destinului ei. Experimentele şi transformările care au loc acolo sunt străine pământului şi poporului care-l cultivă. Drept rezultat, viaţa a devenit o luptă disperată pentru o existenţă în care orizonturile creatoare se închid în faţa spectrului foamei, frigului şi al întunecului. Românii săraci în ţară bogată!

Cei care au scăpat din Ţară ştiu prin ce au trecut şi ce au lăsat în urmă: familii, prieteni, colegi de şcoală şi de muncă, fraţi de lagăre şi de

închisori care își pun mari speranțe în noi, cei din occident și au încredere că nu-i uităm, că facem tot posibilul să-i ajutăm. Dacă reușim să le întărim speranța pentru libertate puterea lor de rezistență va fi mai mare și mai efectivă.

Cu acest sentiment de conștiință națională am pornit acum 27 de ani, ca să ne dăm o adresă proprie unde să ne putem întâlni și de unde să putem afirma ideea legăturii noastre cu valorile istorice și culturale românești, nealterate de doctrina ruso-comunistă descinsă din stepele asiatice. Cei mai mulți dintre noi eram nou veniți, imigranți săraci dar dispuși să rupem din puținul ce-l aveam pentru cauza libertății care prelua în Lumea Nouă.

Din continua activitate a acestui grup s'a cristalizat, acum opt ani și jumătate, Casa Română & Capela ca organizație fără profit, încadrată în structura social-statală a Californiei. De aici am putut întinde o mână de ajutor la sute de refugiați români care așteptau să intre în St. Unite. Mulți din cei nou veniți au găsit și găsesc încă adăpost temporar la Casa Română a cărei mănunchi de "fondatori", sprijiniți de un grup de membri susținători și de bunăvoința și cooperarea comunității, au asigurat și asigură continuitatea organizației.

Paralel cu activitatea schițată mai sus, CRC a deschis larg porțile pentru servicii religioase. Parohia "Învierea Domnului" (înființată în 1964) care ținea Sf. Liturghie în lăcașuri străine, a salutat cu frățească bucurie noua situație și s'a mutat la Casa Română cu noul preot, păr. Ioan Sârbu, în așteptarea momentului când va putea să aibă lăcașul ei propriu.

Înțelegerea însă a rămas deplină: Casa Română & Capela își are sfera ei de activitate care rămâne diferită și mai largă decât cea a parohiei, chiar dacă sferele lor se suprapun până la un punct. Casa Română îmbrățișează cu aceeași dragoste și respect și celelalte confesiuni care se identifică și cu cauza românească. Mărturie

evidentă este că CRC se bucură de prezența activă a fraților greco-catolici în rândurile fondatorilor și are membri votanți și asociați care țin de alte religii sau confesiuni. Cine ar putea să nege contribuția decisivă a corifeilor Școalei Ardelene la trezirea sentimentului național și la făurirea României Mari și care român nu s'a indignat când Biserica Unită a fost desființată și continuă să fie prigonită de către dictatura comunistă ca să facă pe placul Moscovei? Noi credem că adevăratul spirit creștin ortodox român a fost întodeauna generos, respectuos și tolerant față de alte credințe. Este bine știut însă că Rusia Sovietică a subordonat biserica obiectivelor ei materialiste și urmărește abolirea ei totală în marșul spre ateism.

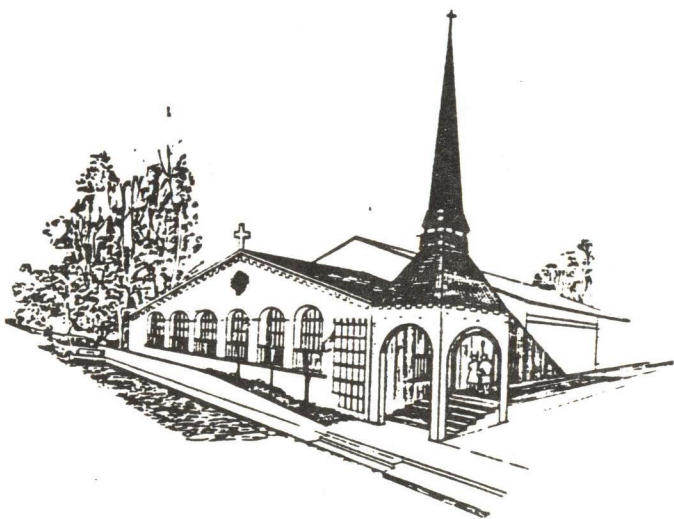
În fața pregătirilor pentru angajarea celei de "a doua etapă" a Casei Române & Capela, pentru a se evita orice confuzie, am socotit necesar în cele de mai sus să reiterăm principiile de bază ale organizației noastre. Ele pornesc din profundă considerație pentru valorile umaniste, cultivarea bunului simț și a omeniei în raporturile dintre noi și cu lumea din afară. În virtutea acestor principii de comportare individuală și socială, cu aplicare într-un mediu de drepturi și libertăți genuine, CRC, prin acțiuni și atitudini pornite din sânul Consiliului ei de administrație, a recunoscut realitatea că în organizație întră cine vrea și rămâne cine poate.

În primul rând, această a doua etapă trebuie înțeleasă în sensul unui pas înainte. Ea a fost preconizată mai de mult dar alegerea momentului a fost inspirat de vizita recentă a Sf. Sale păr. profesor Gheorghe Calciu-Dumitreasa care a sugerat că ar fi bine "...să se consacre o parte din clădirea CRC numai serviciului divin" și a apelat la cei peste 200 de credincioși prezenți să pună mână de la mână pentru ca "Sf. Liturghie să se poată săvârși în ambianța fizică cuvenită...."

Răspunzând la acest apel și încurajat de aderențe noi, Consiliul de administrație CRC a aprobat o acțiune de planificare, cu expansiunea clădirii spre răsărit unde se va transfera biblioteca, salonul și biroul prin adăugarea unui etaj, iar partea din față va fi renovată și transformată în capelă. Indată ce arhitectul nostru, Sorin Comănescu, va fi complectat planurile vom comunica situația tuturor celor interesați.

Ceea ce se poate anticipa este că termenul de împlinire a celei de a doua etapă va depinde de puterea și mai ales voința noastră de sacrificiu prin contribuția cu priceperea, echipamentul, munca voluntară și/sau suportul financiar. Primul exemplu ni l-a dat tânărul arhitect care și-a oferit serviciile în mod spontan și gratuit.

(JJS)

*o imagine potențială a capelei de la Casa Română – după renovare (Desen de ing. Ion Anghelescu) --

Dumitru Ichim :

POEME HAIGHI

Vămile

*În pridvor de ierbi –
Vămile văduhului!
Plătim și urcăm.*

Rugăciune

*Macul se roagă'n
Petale simple: iartă
Noi fluturii!*

Oglindă

*Unde ai găsit
Zalele? Jală-le tu
Frate de pustiu!*

Lumânare

*Întineric în
Ceară... Sfoara coboară
Lumini, spovedind...*

Singur

*Flori de gutui, voi
Nechematelor... Doar voi
Mă știți de'nfloriri!*

Era să ucid

*Iartă licuricii!
Credeam că steaua-mi căzu
Și-am vrut să o prind.*

Din slujba de noapte

*Candela arde...
Te-ascult inimă, noaptea
Depănându-mi... lin...*

Un pas în dincolo

*"Vei muri!" "O știu".
"Vei fi țărănă!" "... dar cât
Crizantemelor?"*

Nuntă

*Flori curioase
I-au auzit șoptind și
Visându-se... ning.*

Roua pocăindu-se

*Stropul de rouă:
"Vreau să fiu bun!" Dumnezeu
Zâmbi cu cerul.*

Casa duhului

*Ceața 'nvăluind
Spre zori muntele... Brazii
Sunt încă'n altă.*

Icoană

*– De trei zile, melc
Unde-ai fost? Pe casă ai
Cercuri de doliu.*

Răstignirea

*Soarele pleacă.
Singur. Chiar umbra din pomi
Fuge spre oameni.*

Amiază de vară

*Miros de trifoi...
Apele curg mai domol:
Moș soare doarme!*

Toma

*– Domnul meu! Zise...
Și-a tăcut să asculte
Măslinii'nflorind.*

Descoperirea

*Petalele cad...
– Maică albină, dece
Le-ai spus de aripi?*

L. Blaga (caricatură de M. Iancu).

POEZIA lui Lucian Blaga

25 de ani de la moarte.

Prin publicarea în 1942 în Editura Fundațiilor regale a volumului de poezii în formă definitivă, Blaga la 37 de ani se înscria de bună seamă, printre cei mai mari poeți ai literaturii române. Opera lui apărea ca un monument bine definit ridicat pe soclul nemuririi.

În Poemele luminii, culegerea sa de debut, tânărul nietzschenian, sub impulsul clocotitor al vieții, când ca un alt Zarathustra compune imnuri dionisiace, poartă pe umeri mișura înrourată a munților albaștrui ai Sebeșului, de pe culmile cărora, de la Valea Frumoasei, tocmai coborâse. Prin Pașii Profetului, îl descoperă pe bătrânul Pan în ținuturile albe ale Banatului, se dedică apolinicului, formei clasice, prin aceasta și prin mireasma ei olimpică, Peneiosul valei Tempei este Timișul Lugoșului, realizează sinteza din care socoate același Nietzsche, că s'a născut tragedia antică.

Lui Blaga, ea, împlinirea, i-a adus urcușul către In Marea Trecere, Lauda Somnului, La Curțile Dorului și La Cumpăna Apelor și prin noile experiențe porcede la construcția marilor sale viziuni privind misterele universului și ale omului. Trăirile și le transpune în arhitectura stărilor de dincolo, pentru respectiva existență supratereastră utilizează metafora, uneori ca pe-o treaptă, alteori ca pe-o coloană ori cheie la porțile templului, prelucrate toate de cele mai multe ori prin tonul incantației magice, umbrele îngerului lui Iacob în trupul sidefiu al cuvintelor, pentru povestea și legenda vrăjitorului.

În aerienele împărății ale absolutului domnesc liniștile nemărginirii, acolo se aud cum se lovesc razele lunii de geamuri, cum ciutele calcă prin moarte, cum vine cântul lebedei din cer, locul petrecerii minunilor unde oamenii calcă pe ape sau, din morminți crește lumina lor, deditei vineți ori în somn sângele se trage înapoi la părinți, fenomene desfășurate sub boarea paradisului în destrămare sau într-alt peisaj transcendent sub o noapte ecstatică.

În această perioadă Blaga se apropie de lucrul în sine al sublimelor tăceri interioare așa cum numai Eminescu a mai reușit, dar între ei este o mare deosebire. În timp ce Luceafărul poeziei românești te conduce pe cărările visului în spre insula lui Euthanasius ca într-o grădină a raiului descriind în amănunt până și piatra de ofir pe care calci, Blaga îți redă doar contururile pierdute în cețuri, de unde poți să ghicești anumite urme sau ruine, stilul este expresionist-abstract, ca al sculptorului Brâncuși, sugestia sa aparține artei moderne atâta de admirată de el.

Într-o scurtă definiție arta metafizică a lui Blaga oferă limbajul ce-o să-l vorbim după moarte, cum consideră Macedonski poezia, --sau poate mai precis, reprezintă amintirea celui întrebuintat de noi înainte de a fi fost alungați din paradis. Deci poezia ca suvenir al paradisului pierdut.

Lucian Blaga întrebuintează versul drept mijloc de-a pătrunde până la origini, mume în liexicul goethian și prin acestea la Dumnezeu, Marele Anonim, Elohim.

Nu este vina poetului că pentru următoarea perioadă de după 1942, creația sa nu se mai poate restabili cu atâta precizie. A urmat războiul, apoi domnia comunistă, artistul și filozoful Blaga a fost forțat aproape până la moartea survenită în Mai 1961, să tacă, astfel cu foarte puține excepții poeziile sale vor apărea postum sub îngrijirea fiicei sale Ana și a criticului comunist Ivașcu. Tentați mai mult de câștig, cei doi au publicat totul fără discernământ, mai ales că partidul declarând momentul Lucian Blaga era gata să plătească gras orice purta semnătura poetului, exilat până mai ieri, în propria lui țară.

Publicat prin diferite reviste comuniste ca Steaua, Contemporanul sau Gazeta literară, cititorii români, admiratorii de ieri ai lui Blaga, nu au fost încântați de noul contract cu Leviatanul, astfel că mulți au început să vorbească de nereușita integrală a acestei poezii, așadar Lucian Blaga în robie și-ar fi pierdut vâna creatoare.

În cele următoare doresc să explic pe scurt evoluția poeziei blagiene și cu această ocazie să arăt că ea conține multe bucăți tot așa de frumoase ca cele dinaintea anului 1942, cine nu ține cont de ele nu-l va cunoaște decât trunchiat pe marele poet.

Această a doua epocă în creația lui Lucian Blaga, de după 1942, este marcată de trei evenimente, diferite în timp, dar cu manifeste punți de legătură între ele.

Primul ar fi despărțirea sa de Gandirea lui N. Crainic cu publicarea Saeculumului la Sibiu, 1943. Prezența lui M. Beniuc și Barbu Zevedei între colaboratorii săi, ridică suspiciunea unei noi orientări dictată de mersul războiului cât și de protectoarea lui Veturia Goga, erau și rude, ultima cu antene la inamic dar și în anturajul intim al mareșalului. Lucian Blaga ar fi intervenit într-un proces intentat lui Zevedei Barbu, drept recompensă politrucului Mihai Beniuc când se va proteja pe vârful piramidei comuniste va scrie cartea Pe muchie de cuțit, rechizitoriu criminal și necinstit îndreptat contra fostului său maestru și protector, trecut fără ezitări sub numele Marelui Anonim.

Al doilea eveniment ar fi unul din viața lui particulară, mărturisit în piesa Anton Pann. În figura eroului principal îl descoperim pe poetul însuși căsătorit cu Cornelia Brediceanu, căreia-i datora mult din prosperitatea sa socială, dar Blaga avea nevoie mereu de muze inspiratoare, acceptate tacit de soție până la sfârșitul vieții, însă de data aceasta relația cu studenta Coca Rădulescu le amenința serios căsnicia. Piesa Anton Pann miră prin lumescul ei cu totul străin repertoriului dramatic al poetului, fostul cantor este de fapt un fel de Cyrano de Bergereac care se întoarce, după o aventură de bal mascat, tot la nevasta sa, marea lui iubire.

Și sfârșit al treilea și cel mai important eveniment este confruntarea lui Blaga cu Faust al lui Goethe. Că Goethe îi era bine cunoscut și până atunci, e sigur--însuși donjuanismul caracterial îl aveau comun--dar acum este vorba de trăirea lui Faust, identificarea cu el astfel că dreptate are Liviu Rusu, se poate evidenția în opera blagiană o experiență și atitudine faustică, numai că eu aș localiza-o precis, în timp, după cel de-al doilea război mondial, când și tălmăcește epopeea goethiană într-o formă la înălțimea originalului, uneori chiar îl întrece.

Iată cum opera lui Lucian Blaga--mă refer la poezia lui--devine, alta, oferă o tăgadă a celei de dinainte de 1942. Intocmai ca Faust renunță la căutările sale metafizice, descinde cu persistență între lucrurile pământului, cu care și pentru care dorește să trăiască în continuare. Celor ce vor susține că Blaga a trecut prin criza faustică numai ca să se acomodeze noului regim le-aș răspunde că se înșală. E drept, cinstit s-o admitem, a încercat să fie recunoscut de comuniști cu întreaga sa personalitate, dar nu era pregătit pentru niciun compromis. Elevii lui din 1947--ultimul său an în învățământ--dintre aceștia am făcut și eu parte, își mai amintesc și astăzi de cursul său privind unele aspecte antropologice analizate din punct de vedere filozofic, în care profesorul lor se străduia pe baza unui neodarvinism bergsonian să demonstreze

materialismul neidealist al întregii sale filozofii. Nobila sa încercare eșuase lamentabil, doar bine arată Marin Preda în romanul Cel mai iubit dintre pământeni, credința marelui poet și filozof se arătase deșartă deoarece pe comuniști nu-i interesa decât Marx și...Jdanov.

Așadar este bine să se știe că Lucian Blaga a fost dat afară din învățământ și scos din cultura românească în anii săi maturi, tocmai fiindcă refuzase să renunțe la filozofia sa, regimul era de-acord în orice moment să-l reabiliteze ca poet cu condiția să-și nege propria-i gândire, cum mulți au făcut-o cu deosebită mărinimie. Răspunsul lui L. Blaga, spre marea lui cinste postumă, nu a cuprins niciun echivoc: "Întâi sunt filozof și-apoi poet."

Deci ași considera că experiența sa faustică nu a fost dictată atât de condițiile istorice din jurul său ci ea ar fi venit oricum, metafizica blagiană, a atins un varf de unde nu mai putea fi continuată.

Renașterea faustică la viața a lui Blaga, renunțarea la sine însuși reprezintă o Tăgadă cum poate fi demonstrată prin două pasagii paralele; primul dinainte de 1942 citat din poezia, prin coincidență numită "Tăgăduiri," publicată în Gândirea, 1924 apoi în volumul Lauda Somnului (1929) în care refuză repetarea destinului cu trăirile sale: Pe căile vremii se duc și vin/ cu pas adânc ca de soartă/ albe fecioare și negre fecioare:/ îndemnuri cerești/ să fim încă o dată,/ să fim de-o mie de ori,/ să fim, să fim!/ Dar eu umblu lângă ape cântătoare/ și cu fața îngropată în palme-mă apăr!/ Eu nu! Amin./

Pe când în pasajul al doilea din poezia "Încă o dată!" publicată în volumul Poezii, București 1962, stăpânește prin metamorfoza faustică, dorul de iubire și de viață, în total contrast: Nu-i apă să astâmpere de-ajuns,/ nu mi-e destul viața, cartea./ Iubire-aș vrea, pierzare, jar,/ cum voi simți odată moartea./ Nici din lumină n'am destul,/ căci ea-i doar legendă, iată./ Nimic sub zare nu-i destul,/ vreau totul încă o dată!//

Un manifest mai clar, contrapunctic, nu se poate.

Poemele "Mirabila sămânță" sau "Sapă frate, sapă, sapă" corespund spiritului faustic atât de comun omului nou preconizat de comuniști, o putem deduce și din comentariile celui alt Faust tradus mai recent de St. Aug. Doinaș, dar cred că ele nu sunt deloc caracteristice pentru creația lui Blaga, plămădesc excepții cu rădăcini la autorul suferind de exuberanța nietzschiană din epoca Poemelor luminii.

În esență, Lucian Blaga se desparte vehement de eroul lui Goethe cu deviza Am anfang war die Tat--La început a fost fapta--poetul nostru rămâne la enunțul din "În marea trecere, Fiu al faptei nu sunt." În continuare, cunoașterea blagiană nu este ca a lui Faust dăruită clipei cercetată prin știința exactă derivată din practicile oculte și magice, ea evită calea logicii și a rațiunii, abordează modelul cunoașterii ecstatice numită paradoxal luciferică, dar aici Lucifer se deosebește fundamental de Mefisto cum se definește chiar de la prima poezie "Eu nu strivesc corola de minuni a lumii": așa îmbogățesc și eu întunecata zare/ cu largi fiori de sfânt mister/ și tot ce-i neînțeles/ se schimbă'n neînțelesuri și mai mari/ sub ochii mei-/ căci eu iubesc/ și flori și ochi și buze și morminte./

Cu astfel de intenții incompatibile cu eroii goethieni, substanța blagiană devine de-a-dreptul antifaustică. Poezia este o modalitate de expresie a inimii, așa, ca și credința în concepția lui Pascal:

Traduc întotdeauna. Traduc
în limba românească
un cântec pe care inima mea
mi-l spune, îngănat suav, în limba ei.

(Steaua, XII, 1961, nr. 7 Iulie).

Retras faustic între bunurile lutului, Lucian Blaga nu va căuta să le deslege rostul practic ca Faust inventatorul homunculului din eprubetă ci le va imprumuta mai multă taină, cum face cu chipul sfinților din icoană, nimbul aurit. Să dăm ca exemplu

ultima strofă din "Izvorul" Lancrămului său natal o altă față a veșniciei născute la sat;

De-lungul anilor în șir
de câte ori în sat măntorc,
mă duc să-l văd. E ca un fir
pe care parcele îl torc.

Deslușim misticismul panteistic, nu neapărat exclusiv religios sau creștin, din imnurile sfinților Francisc de Assisi sau Tereza d'Avila, cât și din meditațiile poetilor Rilke sau Nichifor Crainic. Participarea la liturghia întregului cosmos ne amintește de Biblica dedicată lui Ion Breazu, tipărită în Gândirea anului 1926.

Amiaza e dreaptă. Liniștea se rotunjește albastră
Zboruri spre ceruri cresc.
Glasuri se irosesc. Ființe se opresc.
Vițelul în trupul vacii îngenunchiază
că ntr-o biserică.

Chiar și iubirea tratată în chipul cel mai profan sub forma catrenelor apropiate de cântecele de lăutari ale lui Laie Chiorul din poezia lui Octavian Goga, nu poartă nicio urmă din lăcomia trupească a lui Faust sau Mefisto, poetul nostru o celebrează ca pe un ritual cosmic, în femeie vede o minune a creației de-aceea o admiră, cum se cere de la oricare spirit meditativ, ca pe-o statuie antică împodobită cu peplosurile Panateenelor cioplite în marmoră parică de Phidias, relevat în poemul "Nu crede vântului":

el fete prefăce
pe străzi în statui,
de trupuri lipindu-le
mai tare veșmintele,
sub inuri, vădindu-le
când sânii, când coapsele,
minunile sfintele

(Contemporanul, Iunie 1961)

Nu persistă nicio urmă din heraclitiana însușire posesivă și egocentristă faustiană, Lucian Blaga este eleat și mioritic la fel ca Eminescu sau Brâncuși. Femeia contemplată de el corespunde unui tip ideal, Măiastra de pe umărul Dochiei lui Eminescu sau cea sculptată de Brâncuși.

În noile împrejurări nu-i greu de remarcat că Blaga părăsește tot mai des forma versurilor albe, stihurile lui primesc rima și ritmul canonic, chiar îndrăznește să abordeze logosul safic din "Odă" în metru antic de Eminescu. Iată ultima strofă din "Zodia Cumpenei":

Greu e numai sufletul, nu țărâna.
Căci cenușa noastră, iubito, poate
fi pe talgere cântărită cu vreo
câteva roze.

(Contemporanul, Iul. 1964).

Observăm că "Marea Trecere" este concentrată asupra ființei lui micșorându-și orizonturile universale de altădată, cuvântul cenușă devine un fel de leitmotiv wagnerian al operei sale. De ea nu scapă nici Frumusețea modelată etern în materia baudelairiană:

Orice frumusețe e ca o urnă
de-a căreia coapsă privirea se prinde.
Vezi forma, mirat. Și suferi, gândind
la cenușa pe care-o cuprinde

(Gazeta literară. Aug. 1963)

Cu toată această izolare pământescă, cerul și chemarea lui nu i se înstrăinează, îl dibuie ca orbul găurile flautului, îl cerne ca nisipul de aur, operație exprimată în excepționalul sonet "Cerbul," încheiat la izvorul oglinzilor afunde, ce pot fi și ale lui Narcis transfigurat:

Din luciul albastrui, precum e fierul
sorbind, cu grije-alege, parc'ar vrea
să bea ușor, din apă, numai cerul.

(Steaua, Dec. 1960).

Sofianismul actului de față poate fi mai bine accentuat prin referință la fragmentul final din poezia "Belșug" cuprins în volumul La Curțile Dorului, ciresul amenințat să fie jefuit de roade, înalță un gând de proporțiile unei catedrale gotice:

Las să vie, să culeagă,
Vara mea rămâne ntreagă.

Stelele de-asupra mea
Nimeni nu mi le-a fura!

Dacă ne vom strădui să comparăm sonetul blagian cu cel al lui Eminescu din "Trecut-au ani ca norii lungi pe șesuri" sau "Veneția," vom constata că pe când distanțele măsurii eminesciene se întrupează într-o melancolie fără margini, la Lucian Blaga intervalele mult mai scurte ca un pizzicato de viori, reconstruiesc o adâncă tristețe dar nu atâta a unui suflet ci a prezențelor din afara lui, tristă e steaua iar tristețea metafizică se arată provocată de un decor în care nicio minune nu mai vrea să se îplinească.

Am zice că melancolia lui Eminescu la fel ca tristețea lui Blaga dau un anumit ritm interior versurilor lor specific pentru fiecare așa cum la Aron Cotruș predomină continua revoltă.

Am conchide, deși ar fi atâta încă de comentat, că Lucian Blaga în cele din urmă și-a schimbat doar terenul de desfășurare a metafizicii sale. Odată cu vârsta matură și începutul bătrâneții renunță la zborurile de peste nouri, caută lângă el și legenda și misterele și minunile toate. Astfel dacă în exaltările sale tinerești îl durea cenzura transcendentă impusă de Elohim până a-i provoca absoluta negație, înțeleptul de mai târziu îl face mai uman și prin aceasta mai lângă Dumnezeu ca oricând.

Redăm întru perfectă înțelegere ultima strofă din sublima "Lauda Suferinței":

Fă ca semenii noștri,
de la oameni la albine,
de la învingători la biruiți,
de la încoronți la răstigniți, să ia aminte
până astăzi și de-acum înainte
singura legătură între noi și Tine.

(Gazeta literară, Oct. 1967)

Trăind alături de poporul său una din cele mai mari tragedii ale existenței sale istorice, Lucian Blaga a încercat să-și găsească propriul echilibru, să se valorifice și să fie recunoscut, fără să facă nicun compromis. Faust de Goethe i-a fost o călăuză ca între spirite alege un Virgil pentru Dante, în niciun caz nu a însemnat o concesiune acordată Leviatanului tiran.

În limitele firii sale de om, nefiind nici erou, nici luptător, ci artist cu toate mărețiile și defectele legate de-o atare menire socială, atitudinea lui Lucian Blaga față de cutropitor poate fi considerată exemplară.

Astfel că numai prin această victorie asupra întunerecului a reușit el ca metafora versului său să talmăcească până în ultima clipă a vieții, în limbă românească, limbajul tainic al paradisului pierdut din inima-i de mare poet, corespondent al mirabilului "Autoportret":

Lucian Blaga e mut ca o lebedă.

În patria sa

Zăpada făpturii ține loc de cuvânt.

Sufletul lui e în căutare

în mută, seculară căutare

de totdeauna,

și până la cele din urmă hotare.

El caută apa din care bea curcubeul.

El caută apa,

din care curcubeul

își bea frumusețea și neființa.

(Rev. Fundațiilor Regale, Aug. 1942)

9 Mai 1961 - 9 Mai 1986

Ovidiu VUIA

Pustiul Prinde O Nouă Întrupare

Ca toamna nudă frumusețea-mi pare
Vezi, au trecut albastrele furtuni
Cum toate trec, trecut-au și minuni
Pustiul prinde-o nouă întrupare.

Voi retrăi trecutul și mă doare
Povestea vieții mele. Plâng
Când amintirile la piept le strâng
Și urma lor fierbinte mă dogoare.

Săgețile de ploi ce ne-au durut
În nestemate azi s'au prefăcut
Și s'a născut din lacrimi o fântână

Ce'n șipot lin un nume scump îngână
Și din șuvoiul răcoros de apă
Spre înserare cerbii se adapă.

In Așteptare

Sub axa timpului, în așteptare
Ca pasărea'n văzduh eu mă rotesc
Și din oceanul nesfârșit ceresc
Adun în ochi lumină și culoare.

Castelul unde-ascund a mea iubire
Curat doar pentru tine îl păstrez,
Pereții lui cu vise-l colorez,
Iar la creneluri o întreagă-oștire

Ca să-mi vestească minunatul sol
Cel mult dorit împodobit cu stele
Să aurească visul frunții mele;

Chiar ziua va'nflori ca o câmpie.
Ceasul din turn să nu mai sune'n gol

Și orice clipă ca un veac să fie.

ALICE IN WONDERLAND

Scrisoare
căt-re Diotima

Ritmul visului le-am dăruit și rima
Ca să ți le pot trimite Diotima
Versurile'n alb și aur de mireasă,
Jertfă pe a sufletului masă,
Ție, dintre muritori cea mai aleasă
Slujitoare a Iubirii, preoteasă.

În interiorul nostru-i Mantineea
Drumul rătăcit pe mări din Odiseea
Către țara'n munții cerului săpată
Sus pe înălțime, pură, eleată.
Tu ne-arăți cărarea primilor Centauri
La izvoarele Parnasului, verzi lauri,
Când din dansul tripticonului cu grații
Se aleg prealuminoase constelații.
Ființa ta ne'nvață meșteșugul, arta
De-a lucra tiparul inimii cu dalta,
Forme să creem, în marmoră statue
Spânzurată'n astre, unde timpul nu e.

Pentru rostul împlinirilor, tu, stima
Idealului cel veșnic, Diotima.

2/86

Ovidiu Vuia

Georgia Tennyson :

*Spicuri
dintr-o carte îndrăgită*

Sunt cărți de căpătâi pe care le recitești cu plăcere și de fiecare dată te oprești fermecat la anumite capitole, cu bucuria regăsirii unor adevăruri care îți fac bine și-ți mângâie sufletul obosit de prea urâtul vieții cotidiene. Pentru mine, recitirea cărții "Souvenirs d'enfance" de Ernest Renan, scrisă acum mai bine de o sută de ani, a avut întodeauna un efect tonic, aducându-mi aproape oameni cu structuri sufletești de o rară frumusețe, trăind în contestul unor vremuri cutremurătoare.

Astfel, din capitolul II al cărții mai sus citate, voi încerca să tâlmăcesc o mică istorioară care m'a impresionat întodeauna, prin felul puțin obișnuit pentru noi cei de astăzi, de a defini noțiunea de fericire.

Fericirea este devotamentul fără margini față de un vis sau de o cauză, iar sacrificiul suprem este cel mai sigur mijloc de a atinge Marea Liniste. Unul din vechii sfinți înțelepți ce a trăit cu mult înainte de Sakya Mouni, a ajuns în Nirvana într-un fel foarte neobișnuit. Intro-o zi pe când se plimba meditănd asupra sensului vieții, observă un uliu care era aproape gata să prindă o păsărică. Cuprins de milă pentru soarta biete păsărici, strigă cât putu de tare către pasărea de pradă

— Te rog din toată inima, lasă această fermecătoare creatură să trăiască și eu îți promit că îți voi da din propria mea carne, greutatea ei!

Nici nu termină bine sfântul vorba că și cobori din cer o balanță, iar păsărica ciripind se așază cât putu mai bine pe unul din talere, după care târgul începu. Sfântul înțelept își tăie o felie destul de mare din carnea sa și o așază pe talerul gol, dar spre surprinderea sa, acul balanței nu se mișcă deloc. Rând pe rând carnea înțeleptului fu aruncată bucată cu bucată în taler și totuși acul balanței rămase nemișcat. În fine, când ultima bucată din corpul său fu pusă în taler, acul balanței se mișcă, păsărica zbură și se pierdu în înaltul cerului, iar sfântul om intră fericit în Nirvana și se topi în Marea Liniste.

Nu mai vorbim de uliu, care se îndopă tacticos cu carnea sfântului, bucuros peste măsură că a făcut un târg cum nu se putea mai bun pentru el. Și acum, iată și tâcul acestei turburătoare povești orientale:

--Păsărica simbolizează pătica de Frumos și Nevinovăție pe care nefericita noastră planetă o va păstra indiferent cât de mizerabilă și de josnică ar deveni viața locuitorilor săi.

--Uliul în schimb reprezintă partea cu mult mai mare de Egoism și Grosolanie ce caracterizează majoritatea acestei lumi.

--Înțeleptul răscumpără dreptul la existență în lume a Binelui și Frumosului, cu prețul sacrificării proprii lui ființe materiale. În timp ce lacomii se reped asupra acestei materii și o devorează cu nesaț, el este lăsat în pace să se îngrijească de îndeplinirea idealurilor sale.

-- Balanța ce coboară din înaltul cerurilor nu este altceva decât Destinul. Orice ai face și ori cum te-ai strădui, nu poți să-i miști acul în favoarea ta. Ca să poți să-i scapi din ghiare și să nu mai aibă putere asupra ta nu există decât un mijloc: Jertfa de sine. În fața abnegației absolute până și Destinul se declară învins și se înduplecă.

--Cât privește uliul, el stă foarte liniștit atâta timp cât Virtutea prin sacrificiile ce le face, îi procură avantaje mult mai mari de cât acelea pe care le-ar fi dobândit prin acțiunile sale violente. Profitând de pe urma Virtuții, el este interesat ca ea să existe mereu; în timp ce înțeleptul, prin abandonarea intereselor sale materiale, își realizează țelul său unic de a fi lăsat în pace, să se bucure nestingherit de Idealul său.

Povestea, care după cum ne spune Renan, pare să fie mai veche de 2,500 ani, s'a terminat, dar este surprinzător cum tâlcul ei a rămas și astăzi tot atât de plin de înțeles ca și atunci.

În fond, dacă stau și mă gândesc mai bine, înșusi Isus Cristos, fiul Omului, a preferat moartea pe cruce, știind că prin supremul sacrificiu al părții sale umane, lumea va trece dela legea antică a răzbunării (ochi pentru ochi, dințe pentru dințe) la noua lege a iubirii aproapelui și umanitatea va păși într-o fază nouă în lupta pentru mai bine și mai frumos.

G. Tennyson

N.Y., 2/3/86

DIN REFLECȚIILE A DOI LUPTĂTORI

(Extrase Selecționate de Corneliu Stan)

De veacuri se'ncinge năprasnic
O luptă'ntr-un rău și 'ntre bine,
Sunt drumuri ce duc spre prăpastii
Și alte ce duc spre'năltime.

Viața ne fuge ca vântul,
Scânteie'n eternul mister,
Putem să o dăm lașității,
Sau straje albastrului cer.

....
Din chinuri și largi catacombe,
Va crește o nouă putere,
Mai caldă, mai bună, mai sfântă,
Căci jertfa-i eternă'nviere.

(Horațiu Comaniciu)

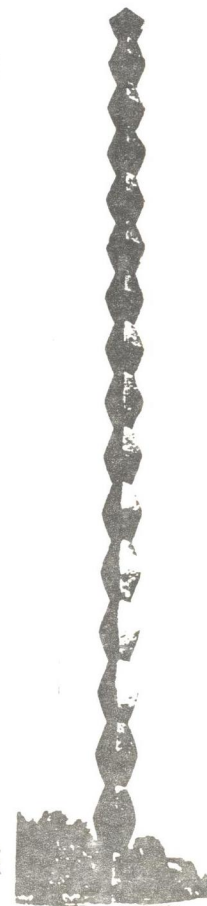
Nu dor nici luptele pierdute,
Nici rănilor din piept nu dor,
Cum dor acele brațe slute
Care să lupte nu mai vor.

Cât inima în piept îți cântă,
Ce'nseamnă'n luptă-un braț răpus?

....
Ce-ți pasă'n colb de-o spadă frântă
Când te ridici c'un steag mai sus?

Înfrânt nu ești atunci când sângeri;
Nici ochii când în lacrimi ți-s.
Adevăratele înfrângeri
Sunt renunțările la vis.

(Radu Gyr)

VASILE VERSAVIA

SENZAȚIE

i

Incep de-o vreme
să ~~fiu~~ religios:
patria mea--trecuta mea patrie--
se mută în viitor,
se mută în fața zilelor mele
din fața
și încep să cred,
ca un buzuminit,
că abia după ce mor
voi trăi
în Patria mea

ii

E o ~~ciu~~ dățenie neagră
la mijloc:
încep să cred că de voi muri
mă voi face copil
și mă voi întoarce în satul meu dulce
și mă voi duce la cimitir
și voi striga sătenilor mei
din vremea copilăriei:
Hai, îmbrăcați-vă iar cu pământ
și ieșiți din morțarie!

iii

Nu simțiți iarba anului acesta,
cea mai tânără iarbă de pe pământ,
n'auziți cum detună
cireșii înfloriți?
Hai, îmbrăcați-vă cu pământ
și ieșiți din morțarie!
Este exclus să nu puteți
învia
dacă eu am murit
și m'am putut face copil.

LA MOARTEA LUI MIRCEA ELIADE

1909 - 1986

Cetise tot, știa tot. Era de statura uriașă a unui Picco della Mirandola sau a lui Giovanni Papini, mari lectori și cu vocație de cercetători. Era prietenul și admiratorul acestuia din urmă dar contrariu eroului lui, era un optimist, nu era un om terminat.

Opera nu și-a terminat-o!

Se luptase de unul singur contra tuturor obscurantismelor timpului care ne este dat.

Iubea întreaga omenire și revalorificase toate manifestările sacralului diverselor civilizații.

Era întristat că nu-și poate termina proiectul.

A reușit totuși să-și scrie al său Opus princeps--cum spunea--Istoria credințelor și a ideilor religioase precum și să patroneze Encyclopedia of religion în optsprezece volume. Sacrificiul prin foc al bibliotecii lui i-a acompaniat moartea ca în poemele mitice...

Apartinuse generației tineretului intelectual al României Mari victorioase în istorie, generație eminesciană, descoperitoare a trecutului nostru îndepărtat și a creștinismului existențial.

Prezentul sărăcit și falsificat din acea vreme îi devenise insuportabil.

La Universitate știa mai multe decât profesorii lui. Caută să înțeleagă ultima societate religioasă care mai exista în India și o face cunoscută în țară. La întoarcere se angajează și el în lupta gigantică de regăsire a civilizației noastre.

Scăpat din casa morții prin demersurile unor oameni de cultură--la îndemnul și prin îndurarea Eroului luptei neocosmogonice care acceptase acest

Katabasis din dragoste pentru frații lui--Mircea Eliade precum Indra iese la suprafață, Anabasis, reia lupta cu alte arme.

Nu război, nu polemos ci logos: explică și învață. Aici nu-l mai puteau înăbuși nici dușmanii, nici falșii prieteni.

Cele trei căi de acces la absolut, descrise de Nae Ionescu, calea metafisică a cunoașterii cosmosului, calea mistică a cunoașterii directe a divinității și calea existențială a cunoașterii și a propășirii omenirii, Mircea Eliade le-a practicat pe toate.

S'a consacrat cu precădere gândirii religioase dar și literaturii, ilustrație a societății noastre precum și formulării gândirii dialectice.

A revalorificat "omul religios" ca "om total" sau complet, față de omul sărăcit al civilizației zisă modernă: "omul religios crede că viața are o origină sacră și că existența omenească actualizează toate potențialitățile în măsura în care ea este religioasă, deci că participă la realitate."

A repus în conștiințe importanța fenomenului de "sacralizare": sacralizarea cerului, a pământului, a plantelor, a animalelor, a omului, a femeii, a comunităților omenești, a istoriei.

Din civilizațiile celor cinci etape ale omenirii, cu vânătoarea din paleolithic, cu domesticirea bovinelor din mesolithic, cu agricultura din neolithic, cu creșterea bovinelor și domesticirea calului din protoistorie și cu viața urbană din istoria antică, el a studiat în special religiile agrare cu ciclul vieții și al morții generatorul ideii de înviere dătătoare de optimism cosmic.

Considera aceste religii agrare ca "o enormă sinteză, o viziune nouă a lumii."

Dealtfel civilizația agrară este la noi fundamentală împreună cu cea pastorală.

A tratat deasemenea și religiile celorlalte civilizații expuse mai sus, Reamintim aci Le Yoga, De Zalmoxis ă Gengiskhan, Traité de l'histoire des religions.

În domeniul dialecticei s'a preocupat prin lucrările de la Erassos, de chestiunile pasionante ca

polarități, dyade antitetice, antagonisme, alternante, dualsine, și coincidentia oppositorum în domeniul cosmic și în condiția umană (vorbind cu mult interes de Nikolaus Cusanus). În literatură a publicat eseuri, nuvele, și romane experimentând uneori teme mitice în societatea actuală.

Pomenim aci doar Isabel și apele diavolului Maitreyi, Huliganii, Întoarcerea din rai, Nuntă în cer, care l-au ridicat la cel mai mare nivel de creație literară.

Din ultimele opere Noaptea de Sânziene, Strada Mântulesii care se referă la tragedia societății românești fără a constitui "o frescă a ei." Aceasta trebuia să vină cândva. Ultima publicație a lui este Briser le toit de la maison în 1986.

În exilul de la Paris, a fost Președintele Centrului Românesc de Cercetări care studia gândirea existențială, funcție de timpul vieții, inițiată de gânditorii "presocratici."

Cu toată opoziția întârziatelor gândirii, a reușit să profeseze la o mare universitate, să-și publice lucrările și să învingă sau să convingă chiar pe dușmanii gândirii religioase. Grație operei lui, fenomenul românesc a reapărut în conștiința universală.

Prin el Logosul a răzbit și de data aceasta încât poate să se odihnească în pace.

Rockefeller Memorial Chapel

Dr. G. F. Culica (Paris)

MIRCEA ELIADE Chair

in

HISTORY OF RELIGIONS

estab. in 1985 @
Univ. of Chicago

OAMENI

CARE AU FOST

ION
COVINEA

În numărul trecut al Buletinului Casa Română, mi-am permis să scot în evidență personalitatea lui Aurel Burtic, primul Președinte al Programului românesc de radio din Middle West ce a intrat acum, în cel de al 32-lea an de existență neîntreruptă. Ca atare, pentru a completa o pagină din istoria vieții noastre depe aceste meleaguri, mă văd silit să adaug în rândul pionerilor ce și-au dedicat viața, pentru Neam și Țară, numele lui Ion Covinea.

Fiu al Basarabiei, Ion Covinea a trăit o mare dramă sufletească, atunci când, provincia în care s'a născut, a fost cedată Rusiei Sovietice. Aflându-se peste hotare, a refuzat să se întoarcă

acasă, muncind ca salahor la o fermă din Austria, pentru casă și masă.

Primind în cele din urmă viza de a imigra în Statele Unite, Ion Covinea, licențiat al Facultății de Drept din Iași, este angajat ca simplu muncitor la fabrica INLAND STEEL din Indiana Harbor, ieșind la pensie în anul 1976.

N'am să uit niciodată întâlnirea mea cu el, ce a avut loc în luna Aprilie a anului 1953, în casa fratelui Constantin Ardeleanu, unde, abia sosisem din orașul Albany, New York. Ii aud și astăzi vocea tare și ridicată "Costică, a venit Novac?"...

La o ceașcă de cafea, ne-am împărtășit apoi amănunte personale din viața noastră, aflând că aveam împreună, anumiți prieteni comuni.

În acea vreme, exista deja în regiune: "Asociația Nicolae Bălcescu," de sub președinția Maiorului Ion Bumbăcescu, fostul meu Comandant de Escadron din Regimentul 5 Roșiori din Lugoj, din care făcea parte și Ion Covinea: față de care Maiorul Ion Bumbăcescu, avea o nespus de mare admirație pentru ținuta sa integră și devotamentul său românesc.

La scurt timp după sosirea mea în Indiana Harbor și cunoștința mea cu Ion Covinea, avea să aibe loc căsătoria sa cu basarabeanca Lidia Zeneci.

Este, și trebuie s'o mărturisesc, cu toată sinceritatea că, dacă acest program românesc de radio din Mid-West mai există astăzi, aceasta se datorește în bună parte, muncii neprecupețite a celui ce, timp de 30 de ani, a servit, în calitatea-i de secretar și administrator, acest program românesc de radio.

În luna Mai a anului 1984, Ion Covinea, a trecut la cele eterne.

În luna Septemvrie, a anului 1985, soția lui, D-na Lidia Covinea, în adunarea generală ce a avut loc atunci, a fost aleasă la postul de Președintă.

Acolo, în lumea dreptilor, unde fratele Ion Covinea și-a găsit locul, pate fi mândru că munca lui de a ține în viață acest program românesc de radio, n'a fost în vileag și că, acum, soția lui se află la postul de conducere, pentru a duce mai departe "Vocea Românească a Midwestului."

- Nicolae NOVAC

TĂLMĂCIRI

din LIRICA

UNIVERSALĂ

HÖLDERLIN

(1770 - 1843)

Plasat la limita dintre două epoci literare, Hölderlin este în același timp clasic și romantic. El este clasic prin inspirația sa, dar este romantic prin concepția sa despre natură, prin nostalgia trecutului. Plin de admirație pentru Grecia clasică, poetul regretă această lume dispărută, așteaptă înapoierea sa. Trebuind să lupte din greu cu viața, devenind inapt pentru muncă la vârsta de numai treizeci de ani, Hölderlin a scris puțin. Opera sa, formată din câteva cicluri de lirice, un roman și un fragment dramatic, are însă o valoare incontestabilă.

Friedrich Hölderlin, unul din cei mai mari poeți germani, s'a născut în 1770, la Lauffen, un orașel de pe Neckar. Rămas de mic orfan de tată, el crește sub îndrumarea mamei sale, care, dorind să-i asigure independența materială, s'a decis să-l trimită la o școală de pastori. După o pregătire prealabilă, Hölderlin intră, ca bursier, la Universitatea Teologică din Tübingen, unde are coleg pe Hegel, acela care avea să fie creatorul celui mai important sistem al idealismului, și pe Schelling, care trebuia să ajungă filosoful naturii, unul dintre farurile romantismului German. Antrenat de viitorii filosofi, el citește cu pasiune pe Platon și

Kant, fără a rămâne însă indiferent la evenimentele politice. Avid de libertate și de progres, Hölderlin se entuziasmează de Revoluția franceză, exprimă admirația pentru republicanii victorioși. Viitorul pe care îl anunță această revoluție însemna pentru Hölderlin o renaștere a epocii de aur din Grecia antică.

După ce-și termină studiile și trece examenul care îi dă dreptul de a îmbrățișa cariera ecleziastică, Hölderlin refuză, ca și Hegel și Schelling, să se facă pastor. Ispitit de Muză, el se decide să se consacre poeziei. Trebuia însă să-și asigure mai întâi existența. La recomandarea lui Schiller, Charlotte von Kalb îl cheamă pe Hölderlin la moșia ei de la Waltershausen, ca să facă educația micului Fritz.

Dar la împlinirea unui an, nemulțumit de rezultatul activității sale pedagogice, Hölderlin renunță la preceptorat și pleacă la Jena, centrul vieții culturale germane din acea vreme, unde speră să trăiască din munca literară. El apelează din nou la Schiller, care îi deschide coloanele revistelor sale și îi asigură primul contract editorial.

Din cauza mizeriei, poetul se vede apoi silit să părăsească Jena și să-și caute din nou un post. În ianuarie 1796, cu ajutorul prietenului său Sinclair, intră ca educator în casa lui Jakob Gontard, unul din cei mai mari bancheri din Frankfurt am Main. Susette, mama elevilor, devine în curând obiectul pasiunii sale. Neglijată de soț, pe care îl interesau numai afacerile, ea se atașează de tânărul preceptor. îi acordă prietenia. Iubind-o pe Susette, care primește apelativul platonician de Diotima, Hölderlin scrie niște lirice unde o prezintă pe stăpâna inimii sale ca pe o ființă desăvârșită, solitară și străină în aceasta lume decăzută și coruptă. Cu frumusețea sa fizică și bogăția sa spirituală, ea ar fi trebuit, după părerea poetului, să se nască și să trăiască în strălucitoarea Atenă a lui Pericle.

Până la urmă, contrar așteptărilor, bancherul devine gelos și încearcă să se răsbune. În septembrie 1798, disperat și umilit, Hölderlin se vede pus în situația de a renunța la serviciul său și ceea ce era mai dureros, de a se despărți de femeia iubită. Acceptând invitația lui Sinclair, se stabilește la Homburg von der Höhe. Scutit de grija zilei de mâine, reia activitatea literară. La început, lucrează la o dramă despre Empedocle, unde, ca și alți autori din epoca romantică, se ocupă de destinul geniului. Nu reușește însă să termine nici una din variante. Gândul său sboară la Susette Gontard, care a rămas departe, pe care n-are s-o mai vadă. În această dispoziție sufletească, Hölderlin scrie "Menons Klage um Diotima", Lamentația lui Menon pentru Diotima, cel mai înalt cântec pe care l-a inspirat unui poet German despărțirea de femeia iubită.

Obsedat de Diotima, Hölderlin o introduce și în proza sa. Ea este iubita lui Hyperion, eroul romanului cu același nume; este sfetnica tânărului grec care s-a hotărât să lupte, pentru a reda țării sale strălucirea de altă dată. Decorurile sunt schimbate, evenimentele modificate, numele înlocuite și, totuși, recunoaștem cu ușurință pe Hölderlin și pe Susette. Hyperion, care vrea regenerarea patriei sale după modelul Greciei antice, se confundă, în bună parte, cu Hölderlin, iar dragostea sa pentru Diotima ne aduce aminte de afecțiunea poetului pentru soția bancherului din Frankfurt.

Spre a evita să ocupe postul de pastor la care s-a obligat prin studiile sale gratuite la Universitatea din Tübingen, Hölderlin pleacă, în ianuarie 1801, la Haupturyl, în Elveția, și intră ca preceptor în casa negustorului Anton Gonzenbach. Primele impresii sunt excelente. Poetul este încântat de stăpânul său, de elevele sale. Dar în aprilie se vede concediat.

Ca și în alte ocazii, Hölderlin apelează la Sinclair. Cu ajutorul prietenului său, ajunge în cele din urmă preceptor în casa lui Daniel Meyer,

consulul Hamburgului la Bordeaux. Nici aici nu rămâne însă multă vreme. În iunie 1802, îmbrăcat în zdrențe, cu privirea rătăcită, cu părul în desordine, își face, pe neașteptate, apariția la Nürtingen, la buna sa mamă.

La început, are reveniri ale rațiunii destul de frecvente, pentru a da speranța că se va vindeca. Traducerile pe care le face din Sofocle și din Pindar sunt o încurajare pentru prietenii poetului. Sinclair, crezând că turburările lui Hölderlin sunt o nebunie simulată, ca și shakespeareana nebunie a lui Hamlet, îl ia pe poet, în 1804, la Homburg von der Höhe, ca să-l plaseze într-un post de bibliotecar. Agravarea bolii îl convinge apoi pe generosul protector că trebuie să recurgă la serviciul medicilor. În septembrie 1806, Hölderlin este internat într-o casă de sănătate din Tübingen.

După ce iese din spital, poetul este dat în îngrijirea unui tâmplar din acel oraș, unde trăiește într-o stare de calmă rătăcire a spiritului. Din când în când, compune niște lirice care amintesc de acelea ale lui Lenau sau Nietzsche din perioada nebuniei. A murit în 1843, la Tübingen, orașul studiilor sale și al visurilor sale despre un viitor mai bun.

Tübingen: Stretch of the Neckar

I. RACOVEANU

Fantezie de seară

În fața colibei în umbră și liniște stă
Plugarul, cu sine mpăcat, îi fumează vatra.
Găzduitor răsună pribeagului în
Pașnicul sat clopotul serii.

Cu bine se întorc corăbierii în port,
Departe n cetăți descrește-a târgului
Veselă larmă; sub tăcutul frunzar
Prietenii gustă cină de suflet.

Dar eu încotro? Muritorii trăiesc
Din răsplată și muncă; în trudă și-odihnă
Se bucur cu toții; să doarmă de ce nu
Poate spinul în pieptu-mi nici când?

Pe cer de seară Prier s'a deschis;
Nenumărați înfloresc trandafirii și n liniște pare
Lumea de aur; o, acolo mă luați,
Nori purpurii! și să pot colo sus

În flăcări și vânt să-mi destram durere și dor!
Dar, speriată de ruga nebună, îmi scapă
Vrăjirea; se ntunecă, singur
Sub ceruri, ca totdeauna, rămân.

Vino deci tu, somnule blând! prea mult cere
Iubirea, dar în sfârșit tinerețe, te stingi și tu,
Neodihnite, pururi cu vise!
Senin și pace ți-aduce vremea.

(Ion Pillat)

Către Speranță

O, luminoasă speranță, neobosită și bună!
Tu care nu disprețuiești casa omului mahnit
și, bucuroasă să slujești, milostivo, veghezi
Între muritori și puterile cerului;

Unde ești? puțin am trăit, și iată,
De pe acum suflă rece amurgul meu. Și sunt
Asemeni umbrelor; și fără cântec
Mi-adoarme inima înfiorată n piept.

Pe pajisti verzi, unde isvorul proaspăt
Vine spumos din munți și blânda
Brândușă-mi înfloresc n zi de toamnă,
Acolo, luminoase, eu te caut.

Sau atunci când în miez de noapte
Viața cea nevăzută crește n crâng
Și când deasupra-mi veșnic veselele
Flori, stelele prospere, strălucesc

O, fiică a cerului, răsari din grădinile
Tatălui tău, și dacă nu poți să vii
Ca spirit al pamântului, atunci sperie
Inima mea cu fericiri nemuritoare.

(Alexandru Philippide)

Jumătatea vieții

Cu galbene pere atârnă,
 Și trandafiri sălbatici,
 Tărâmul în lac;
 Voi, lebede blânde,
 Și bete de săruturi,
 Vă răcoriți fruntea în apa
 Ceresc-înțeleaptă.

Vai mie, de unde lua-voi,
 La iarnă, florile, și de unde
 Strălucirea de soare
 Și umbra țărâni?
 Zidurile stau fără grai
 Și reci, iar în vânturi
 Pocnesc stindardele.

(Stefan Aug. Doinaș)

Către Parce

Mai dați-mi doar o vară, puternice Zeițe,
 Și-o toamnă, cântecu-mi să-l pârguiască,
 Pentru ca inima mea, hrănită din belșug
 Cu-acorduri dulci, să moară împăcată!

Un suflet care în viață nu și-a împlinit dorința
 Nici în adâncul Orcus nu-și mai găsește odihnă
 Și totuși, dacă isbutesc cândva
 Să cânt poemul sfânt pe care-l vreau,

Atunci binevenită fii, pace-a lumii umbrelor!
 Voios voi fi, chiar dacă acordurile mele
 Nu vor veni cu mine în adânc: măcar o dată
 Voi fi trăit ca zeii, și nu voi vrea mai mult.

(Alexandru Philippide)

Lamentația lui Menon pentru Diotima

i

Zilnic colind peste tot și veșnic altceva cânt,
 Toate cărările țării de tine le întreb necurmat.
 Sus pe colinele reci iscodii toate umbrele,
 Toate isvoarele, duhul, în sus și în jos rătăcind,
 Pace imploră; astfel vânatul rănit se afundă,
 Aprins de văpaia amiezii, în bezna pădurii.
 Dar inima nu i-o mai mângâie verdele pajiștei.
 Cu vuiet îl hăituie ghimpele neadormit.
 Nici văpaia zilei, nici frigul de noapte nu-l mântuie
 Și în unda pâraielor rana și-o nmoaie zadarnic.
 Și cum nici o boare nu-i stinge aprinsul lui sânge,
 Și cum de prisos îi întinde pământul iarba de leac,
 Așa și cu mine se întâmplă. Vai, nimeni
 Nu poate să-mi ia de pe frunte tragicul vis?

iv

Dar noi fericiți ca perechea de lebede
 Ce pe lacuri plutesc, ori de val clătinate
 Se uită în undă, cum norii își spală argintul
 Și-albastrul eter ondulează sub plute,
 Așa am umblat amândoi pe pământ.
 Putea să ne-amenințe crivățul, râul,
 Dușmanul iubitorilor, vaiete în jur împărțind,
 Putea să scuture frunza și în vânt
 Să se spulbere ploaia, noi însă zâmbeam,
 Căci sub șopotul vorbelor zeul lăuntric veghea.
 Dar acuma pustie mi-e casa și ochii mi-s fără lumină,
 O dată cu tine și eu m-am pierdut.
 Umblu năuc, trebuind să trăiesc ca o umbră,
 Și fără de sens îmi pare totul în jur.

Diotima

(Radu Mărculescu)

CĂRȚI

VETUȚA POP: "Poeme"

(Editura autorului, 1984, Canada)

Această cărticică de versuri, tipărită în condiții grafice mai rar întâlnite în Exil, cuprinde un mănunchi de 24 de poezii, expresii, cum zice Zeno M. Câmpeanu în scurta prefață, ale unui "mesaj de sensibilitate umană." Într-adevăr, versurile simple, uneori stângace, trădează un suflet sensibil, legat de valorile țării și ale familiei, de amintirile vii și calde ale locului natal.

Ceea ce este impresionant în cazul acestei cărți, e chiar faptul publicării, care a implicat, fără îndoială, un sacrificiu material. Când marea majoritate a românilor din Exil sunt total dezinteresați de fila tipărită, îngropați până la gât în pasiuni materiale, D-na Vetuța Pop găsește timp să scrie poezii și bani să publice o carte. Faptul în sine merită laude.

Cât despre versuri, observi imediat influența lui Coșbuc, lucru firesc mai ales în cazul unui ardelean. Chiar în prima poezie, "La institutul de Fizioterapie," Îl simți pe năsaudean. "Sunt toți în scaune pe roți,/ Scăpați din gheara unei morți, Când intri-acolo-i vezi pe toți,/ În lumea lor." Versul ultim, de 4 silabe, e specific strofei coșbuciene. Le fel în "Vis de nuntă" (p. 23): "Vin flăcăi și fete multe,/ Ceterași, nuntași de frunte;/ Nunii mari vin pe-o colină/ Vornicul cu plosca plină!" Poți recunoaște ușor ecoul din Nunta Zamfirei.

Uneori scapără versuri care depășesc condiția poetului amator: "Un spirit vine din adanc,/ Îl simt, mă uit în jur, el nu e" (p. 25).

Vasile Ranga Versavia

Salutăm cu mare bucurie și nespusă satisfacție apariția volumului CÂNTAREA PSALMICOR de Eugenia Adams-Mureșanu. Este o operă unică și de mare valoare literară, poetică și lincvistică în lumea culturală a diasporei românești.

Editarea și prezentarea tehnică a cărții de către cărturarul Aurelio Răuță (profesor Emeritus de la Univ. Salamanca), cu o prefață de bine cunoscutul scriitor român Vintilă Horia sunt la înălțimea artistică a conținutului.

Versurile curg cu spontaneitate și căldură și redau cu înaltă fidelitate poetică neîntrecuta înțelpciune și profunzime umană caracteristică psalmilor. Fără să pretindem a angaga aici o analiză mai detaliată--pe care o vor face, fără îndoială, alte condeie mai competente--nu ezităm să așezăm opera poetei Eugenia Adams-Mureșanu pe cel mai înalt pedestal al literaturii române contemporană.

Sincere și călduroase felicitări pentru încoronarea unei munci titanice cu o mare creațiune artistică-literară.

Afirmati și răspândiți autenticitatea sufletului românesc în tot timpul și pretutindeni

prin : OMENIA ROMÂNĂ .

OMENIA : este un țesut de mare valoare sufletească, deschide drumul spre cer și înfrunsează calea pentru rai.

OMENIA : se primește prin părinții, bunicii și strămoșii noștri din văile și plaiurile munților Carpați, Apuseni, Maramureș, Banat, Basarabia, Bucovina, Dobrogea.

Adresa : colțul de "OMENIE" în inima fiecărui Român.

Chiamăți : o rugăciune TATĂLUI CERESC

și

o rugăciune SFINTEI MARIA, Advocata noastră în Cer.

OMENIA ROMANA

The ROMANTIAN HUMANNES.

E.V.

NOUTĂȚI EDITORIALE I

Marea Convenție din August 1986 de la Montreal va coincide cu apariția unui mult așteptat

GHID DE CONVERSAȚIE ROMÂN-ENGLEZ

Adresat atât noilor veniți cât și vorbitorilor de limba engleză de origine română, „Ghidul” cuprinde traducerea și PRONUNȚIA expresiilor (este printre puținele dicționare româno-engleze existente cu transcriere fonetică !). Prețul unui volum: \$ 10.00.

Se primesc comenzi și donații pe adresa:

PROF. DAN FORNADE
2385 MADISON AVE., #154
MONTREAL, QUE.,
H4B 2T5, CANADA

Casa Romana & Capela is the sponsor of the following recently published book on Bessarabia:

ROMANIAN RIGHTS TO BESSARABIA According to Certain Russian Sources

BY Prof. Anton Crihan, Ph.D.

Translated from the Romanian by
Ilie J. Smultea, Ph.D. &
Eugen Theodorescu

Humboldt State University Press, 1986

NOTE: The book can be order from CRC, Atten. Librarian, 124 Montecito, Oakland, CA 94610. Cost is \$5 plus postage. (Since this represents production cost, any donation above will be gratefully accepted.)

In order to give our readers some idea what the book is about and how it is written, we reprint the "Preface":

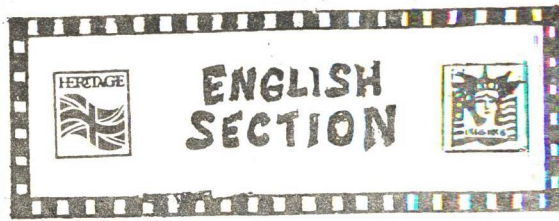
PREFACE

Professor Anton Crihan is a native of Bessarabia, a teacher and a distinguished scholar in the area of social science. His present work, written in Romanian some time ago, has remained for too long inaccessible to the English-speaking public and the academic world in this country. As a political scientist I am fully aware of the valuable contribution of this book to the understanding of a controversial problem and am delighted to be part of the effort to cast new light on it.

The problem of Bessarabia is not very well known on this side of the Atlantic. However, its post-World War II loss to Soviet Russia is painfully felt by all Romanians—especially because it was part of the Soviet-Nazi German deal of August, 1939, that precipitated the attack on Poland and World War II. In this deal Hitler encouraged Stalin's expansion into Bessarabia (a secret clause in the Ribbentrop-Molotov Non-aggression Pact) in violation of international law and of all other basic principles on which the modern nation-state system was established. The Bessarabian problem is also far better known to the Europeans—West and East—due to the fact that they were more directly involved in and affected by the events and circumstances surrounding World Wars I and II.

The merit of Dr. Crihan's book is twofold. In the first place, its arguments for the demographic, cultural and historical rights of Romania to this province are derived from the writings of well-known Russian scientists and journalists whose objectivity cannot be challenged. In the second place, Dr. Crihan's comments are brief, logical and to the point: Facts and data are allowed to speak for themselves. The work is scholarly sound, carefully organized and based on well-selected relevant sources. Professor Anton Crihan has made an original and essential contribution to the clarification of the Romanian character of the land and of the people of Bessarabia.

Ilie J. Smultea, Ph.D.
Humboldt State University

Professor Mircea Eliade, 79; Writer and Religious Scholar

By EDWIN McDOWELL

Special to The New York Times

Prof. Mircea Eliade, a prolific writer and a leading scholar of religion, died Tuesday at Bernard Mitchell Hospital at the University of Chicago. He was 79 years old and lived in Chicago.

Professor Eliade, a native of Rumania, was also considered one of the world's foremost interpreters of spiritual myths and symbolism. One critic wrote of him, "The whole of human spirituality, from Stone Age mythmakers and shamans to the modern desacralization of the cosmos, has been his parish."

Professor Eliade, who spoke six languages and wrote fluently in three, joined the University of Chicago faculty in 1956 and retired last year. In 1962 he was named the Sewell Avery Distinguished Service Professor in the Divinity School and the Committee on Social Thought. He headed the department of religion and for several semesters ran a joint seminar with Paul Tillich on theology and the history of religion. Last year the university trustees established the Mircea Eliade chair in the history of religions.

Last year the University of Chicago Press also published the third and final volume in his history of religious ideas, "From Mohammad to the Age of Reforms." The other two volumes are "From the Stone Age to Eleusis" and "Buddha to the Triumph of Christianity."

Altogether, Professor Eliade wrote more than 50 books, including novels, story collections, novellas and plays; more than 30 of the books were published in English, including the novels

"Forbidden Forest" and "The Old Man and the Bureaucrats."

Professor Eliade was born in Bucharest and studied at the University of Bucharest, where — after three years' study in India — he earned his Ph.D. in 1932 with a dissertation on yoga. He taught in Bucharest and at the Sorbonne before accepting a visiting professorship at Chicago. He decided to stay, he said, because he appreciated its "intellectual tolerance."

He is survived by his wife, Christine, and a stepdaughter, Adalgiza Taitaresco of Paris.

A memorial service will be held Monday at 2 P.M. at Rockefeller Chapel at the University of Chicago.

THE NEW YORK TIMES,

WEDNESDAY, APRIL 23, 1986

VASILE VERSAVIA

Quality

We shoe ourselves with dogs,
with pigs,
with calves;
we clothe ourselves in warm animals,
in sacrificial lambs
with teardrops in their hooves,
and frostbitten vegetation;
from time to time a star
— like a seed —
attempts in us a fluer being.

Viewpoint

Whichever way I look at it,
my eyes see nothing more than grass;
on roofs and in foundations,
under the fingernails of the wise — grass.
— My friend, it is with grass that you embrace me,
and our entire friendship
is a single arm of grass.

IDENTITY

by
Radu Gyr

You, O Lord, are good; I, earthly and evil.
I do not resemble you in love, not even in pity
but in my wounds I resemble You.
This I seem molded out of heaven rather than of clay.

I did not desire your transparent rays,
nor Your nail-pierced feet
but You make me a partaker of crucifixion
that I may ever, before the icons
murmur of Your passion.

Blessed by crosses I did not want
and by resurrections I did not ask for,
I do not know if You descend to me on earth
or do I, drinking gall, mount to Your heaven?

With unrequested glory You loaded me
and with sainthood on nails broken me,
sighing I look upon open wounds
and alongside I grow, blood for blood.

This poem and the two following ones were selected from a volume of poetry translated from Romanian by Mother Alexandra (former Princess Ileana): Poems From Communist Prisons, collected by Zahu Pană & published by Cuvântul Românesc, Hamilton, Ontario, Canada, 1985. (copies available in CRC Library for perusal)

COME MY CHILDREN

by
Eugenia Adams Mureseanu

Darkness has cornered me
and I cannot call out.
The play of my children now is sad
and their food mixed with tears.
They must grow
and I am here
at the end of the world,
in the darkness of the soil,
in the abandoned salt mines.¹
in the pit up to my shoulders,
my eyes like two beacons.
Come, my children,
open the mines
tear away the darkness and
tell the tyrants
that the cup of suffering is full,
that all mothers on earth
belong to their children
from age to age. Amen.

¹In Romanian: ocnă

WHERE ARE THOSE WHO ARE NO MORE?

by
Nichifor Crainic

I asked it of the passing wind,
chasing the clouds
towards the world's blue horizons;
where are those who are no more?

Where are those who are no more?
said the wind. Their wings
weigh unseen upon me in flight.

I asked it of the luminous lark,
vigil light hung on high,
oil to the holy song.
Where are those who are no more?

Where are those who are no more?
asked the lark. They are hidden
in the bright incomprehensible One.

I asked it of the owl with the spheric eyes,
blind which see in the dark,
secrets untold in words.
Where are those who are no more?

Where are those who are no more?
said the owl. When the great darkness
falls, you shall see.

DUMITRU ICHIM

THEOLOGICAL IMPLICATIONS OF ECOLOGY

One would say there is no relationship between ecology and theology. Theology belongs to the Church, ecology belongs to society. The object of theology is God, the object of ecology is environment problems.

This way of analyzing superficially the question brings into my mind what Fred Allen said about penguins: "The penguin flies backwards because he doesn't care to see where he's going, but where he's been." (Fred Allen, *The Backward View*).

The kernel of theology as well as ecology is man. There is no theology without man, or ecology, too. The starting point for both of them is the human being. The Christian theology springs forth from the doctrine of man which was taught by Jesus Christ, who was not a superman but — the Man.

*

In the Bible there is no special references to ecology; the term is used for the first time in English in 1873. This does not mean the man of that tradition did not care of his environment. He felt himself very close to nature, being not lost into the brotherhood with the nature. His features are distinctive. Moreover he humanized the nature allowing it to participate together to the joy of the Lord: "Speak unto the children of Israel and say unto them: When you come into the land which I give you, then shall the land keep sabbath unto the Lord" (Lev. 25:2). Not only the nature was humanized, but it gained meaning and destiny. It is not for itself but for man therefore he calls everything in a cosmic praise to the Creator, the Lord being praised by "fire and hail, snow and vapours, stormy wind fulfilling his word, mountains and all hills; fruitful trees and all cedars, beasts and all cattle; creeping things and flying fowl..." (Ps. 148:8-10).

If in the Old Testament the nature participates together with man in a prayer of thanksgiving, in the New Testament God answers to the world by His very Word. The world achieves a new perspective — the sanctification. In the Eucharist the elements are transfigured in Christ's body. The bread has a cosmic symbol, and saying that I am thinking to the conditions and needs of the wheat in order to grow up. It needs earth, water, air, sun. Man's work makes it possible to come to the harvest time. A grain of wheat resumes the time. A grain of wheat resumes the universe.

*

At Incarnation, as we see in a lot of Christmas Carols, all the nature participates to the joy of Nativity; the trees are talking which one is worthy to be a cradle, the animals are breathing over the Child to make Him warm, the flowers do not miss the event, the bees bring wax for the candles.

In the Liturgy there are litanies for seasonable weather, for abundance of the fruits of the earth and for peaceful times. Also, there are a lot of prayers and blessings for land, fields, fruits, harvest, etc. Nature is not strange to a Easterner. It is the place where God's revelation takes place.

The nature fell and suffered when the man committed the original sin. The nature rejoiced with the man when Christ resurrected, and this very world will be changed into a "new Earth."

MISCELANY

SLAVERY OK

Romanian officials looking for a cheap way to rebuild the country's roads have decided to make peasants do the work — for no pay!

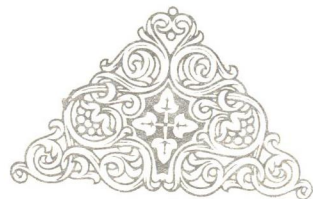
Soviet Black Market

Our man in Moscow reports that the items most in demand and bringing the highest prices on the Soviet black market are videotape recorders and porn cassettes.

The term "fancy" on a can of tuna does not refer to the grade of the contents. It merely means the tuna is solid-style rather than chunk or flaked.

To prevent clothes from wrinkling in a suitcase, encase each dress, suit, skirt, jacket, etc., in a thin plastic cover of the kind that comes from your dry cleaner. Simply slip the plastic over a garment. Even packed tightly, it will have air space that prevents wrinkling.

De ce Mihail Gorbaciov este în favoarea unei întâlniri de vârf?

Brian Crozier (National Review) într-un articol recent, "Puterea mitului" (The Force of Myth) (Aug. 29, 1986) arată că un "mit" nu se naște întotdeauna din fapte reale. După ce analizează pe scurt lipsa de adevăr istoric în "mitul de la Guernica" (bombardarea unui sat basc de către aviația germană în timpul războiului civil spaniol), autorul trece la "mitul" care se crează în jurul lui Mihail Gorbaciov ca bărbat de stat, animat de un "spirit unic" de reforme "promițătoare de adevărate înnoiri." Brian Cozier respinge cu ușurință aceste false concluzii arătând că programul aprobat la al 27^{lea} congres al Partidului comunist, prezidat de secretarul general Gorbaciov, afirmă cu "virulență" țelul final de distrugere a St. Unite ca "inamicul nr. 1 și citadela imperialismului."

Faptele par să dea dreptate lui Brian Cozier mai ales că oricât de tânăr, rafinat și manierat ar fi Gorbaciov nu se va putea abate prea mult de la "linia partidului"—pe care vom încerca să o deslușim în cele ce urmează.

Unul din marile obiective post-belice urmărite cu perseverență de către Rusia Sovietică a fost atingerea nivelului de paritate militară cu St. Unite. Izolarea emisferei sovietice, războiul rece, prevalența programului industriei grele au constituit cadrul în care s'a desfășurat acest efort. După repudierea Planului Marshall (1947), izolarea Berlinului (1948-49), înnăbușirea răscoalei din Germania de est (1953) și a revoluției din Ungaria (1956), ultimul act decisiv în această perioadă a fost ridicarea zidului-barieră în Berlin (1961). De acum înainte nu se mai putea ieși din marea închisoare comunistă fără riscul vieții.

În mod implicit, această izolare a asigurat și ideologic "dezvoltarea socialismului în sfera sovietică." Strategia este comparabilă cu cea stalinistă de izolare după revoluția bolșevică din 1918: "socialism in one country" (consolidarea revoluției în Rusia Sovietică)--contrar concepției troțkiste de revoluție mondială. Folosind aceleași mijloace de teroare și lichidare fără scrupule a oricărei opoziții, armata de poliție secretă a lui Stalin n'a făcut decât să-și extindă tentaculele asupra țărilor satelite care i-au căzut pradă la Yalta sub pretext de "buffer zone" (aprobată de F. D. Roosevelt și W. Churchill).

Drumul spre consolidare în orbita sovietică n'a fost ușor. Teroarea și suferințele de-alungul lui reprezintă o vastă epopee a degradării umane. Tenacitatea strategică a Kremlinului și exploatarea unor slăbiciuni occidentale, însă, au înlesnit nu numai consolidarea forțată a comunismului în Europa de răsărit ci și înarmarea sistematică și ridicarea treptată a Sovietelor la un nivel de paritate cu St. Unite. Confruntarea din toamna lui 1962, în care Președintele John F. Kennedy, bazat pe superioritatea militară americană, a putut să interzică plasarea de rachete nucleare Sovietice în Cuba a fost ultima demonstrație de acest gen.

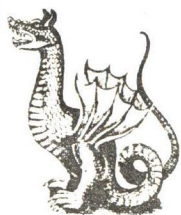
Umilința suferită a reînnoit efortul Kremlinului și către sfârșitul războiului din Vietnam Brejnev și-a văzut visul împlinit. Alegerea lui Nixon la președinția St. Unite a marcat declinul concepției de U.S. superioritate și începutul unei strategii de paritate militară cu Uniunea Sovietică. SALT I a fost o dovadă palpabilă a acestei realități. Rusia Sovietică însă a continuat ritmul militar de producție și perfecționare--mai ales a armelor nucleare strategice și SALT II n'a mai fost acceptabil Congresului american care a refuzat ratificarea.

Intuind semnele vremii și dorința publicului american de a ieși din starea de letargie post-vietnameză, Ronald Reagan lansează campania

de recuperare a inițiativei militare și este ales președinte de două ori cu o majoritate zdrobitoare. În declarații politice recente, Președ. Reagan s'a pronunțat împotriva limitelor cuprinse în SALT II (semnat de către fostul președ. Jimmy Carter) deschizând calea spre o reafirmare a superiorității militare pierdută în primii 8 ani după Vietnam (1972-80).

În fața alegerilor din Noembrie '86, Congresul american care ar dori să se prezinte în fața alegătorilor cu un mesaj de pace și nu de zdrăncănit de arme, a redus bugetul militar al Președintelui cu \$25 miliarde. Cunoscând această dilemă a președ. Reagan, Mihail Gorbaciov va încerca să exercite presiune pentru o întâlnire de vârf chiar înainte de alegeri pentru ca să aibă prilejul de a obține un tratat de limitare a producției de armament care ar obliga St. Unite la o strategie de "paritate" și ar îngădui noului șef din Kremlin să se ocupe de presanta problemă a unei economii sovietice în declin. În anticipare, Gorbaciov a anunțat continuarea moratoriului de suspendare a exploziilor subpământene de armament nou până la finele anului '86. M. Gorbaciov știe că Președ. Ronald Reagan și partidul Republican nu câștigă voturile dorite decât dacă dovedesc un angajament în favoarea păcii. Starea de spirit în America însă pare să favorizeze o pace pentru care să nu se reducă nici puterea militară--"peace through strength" sau "...si vis pacem para bellum."

Suntem înclinați să încheiem aceste note cu observația lui William F. Buckley, Jr: "The Soviet Union has more to gain from the West--by negotiating. We have more to lose by negotiating" ("Mr. Gorbachev Is Impatient," Nat. Rev., Aug. 29, 1986, p. 54).

RELATIILE SINO-SOVIETICE

au luat un curs mai promițător. Legăturile economice și culturale au progresat simțitor iar Secretarul general Mihail Gorbaciov, în discursul de la Vladivostok (August 1986) a deschis posibilitatea unui compromis în două dintre cele trei condiții puse de Peking pentru ameliorarea relațiilor politice dintre cele două țări. Uniunea Sovietică, a spus Gorbaciov "va începe un program de retragere a trupelor din Afganistan începând cu repatrierea a 6 regimente" (6,000-8,000) din cele circa 115,000 de trupe de ocupație, la sfârșitul acestui an. A doua promisiune făcută de Secretarul PCSU a fost cu privire la retragerea "unei părți substanțiale," din trupele sovietice în Mongolia. Nici o pronunțare n'a avut loc în privința prezenței de forțe navale sovietice în apele vietnamiene (25-30 vase de război) sau a asistenței la ocuparea Cambodiei--care reprezintă a treia condiție cerută de China (vezi Julian Baum, "Peking Cool to Soviet Statements on Afghanistan, Mongolia," Chr.Sci.Mon., 7,31,1986, p. 7).

Deci, relațiile politice dintre cei doi vecini așteaptă dovezi mai concrete de de-escalare a spiritului de agresiune sovietic spre a câștiga credibilitate în Peking. Dinamicul reformator Deng Xiaoping, la vârsta de 82 ani, a promis o vizită personală în Kremlin, condiționată de: (1) Retragera trupelor sovietice din Afganistan, (2) retragerea diviziilor de la frontiera de nord a Chinei și din Mongolia, (3) încetarea suportului militar pentru Vietnam care a invadat și ocupă Cambodiam.

Charles Waterman consideră aceste condițiuni nerealistice pentru că Uniunea Sovietică a pus și ea o condiție prealabilă retragerii din Afganistan: "încetarea asistenței din afară pentru forțele de rezistență"--care stăpânesc mai mult de jumătate din teritoriul și populația țării (vezi Ch. W., "Soviets Scale Back Expansionist Tendencies, Consolidate Gains," Chr.Sci.Mon., 9, 10, '86, p. 6).

Totuși, autorul articolului constată că "zilele de aventură sovietică în Lumea a Treia s'au încheiat." Incepând din 1982, nici o intervenție comparabilă cu cea din Angola (1975), Etiopia (1977), Afganistan (1979), nu a mai avut loc. Dl Waterman crede că Uniunea Sovietică a intrat într-o fază de consolidare tactică. Intensifică ajutoarele pentru țările "câștigate în ultimii zece ani" ca să contracareze "Doctrina Reagan" care sprijină rezistența anticomunistă din Afganistan, Angola, Nicaragua și Cambodia. Cantitativ, asistența militară sovietică în țările din Lumea a Treia este de cinci, ori mai mare în 1986 decât acum 20 de ani (în 1965). Peste 24,000 de instructori militari sovietici sunt prezenți în 30 de țări în dezvoltare.

Două fapte sunt de reținut: (1) Rusia Sovietică manifestă o atitudine de precauțiune acolo unde prezența americană este masivă și ar putea duce la o confruntare directă; și (2) politica Chinei față de Kremlin coincide într-o oarecare măsură cu cea din Washington.

armoria de
L'AFGHANISTAN

RĂZBOIUL DIN AFGANISTAN --

este subiectul unui recent articol apărut în revista Foreign Affairs (Summer 1986, pp. 1026-1047) care analizează starea de spirit a unei națiuni ce luptă din răspuțeri, de peste șase ani de zile, împotriva invadatorului sovietic și a transformării social-politice forțată într-o țară iubită de libertate și independență.

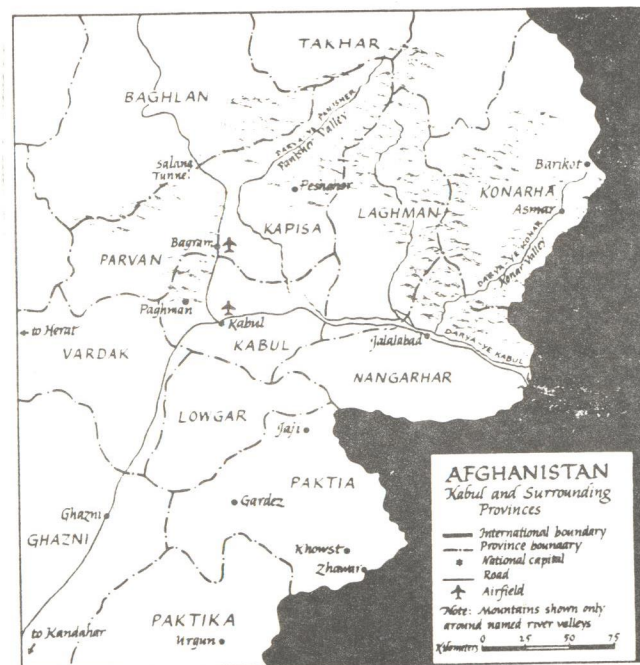
Craig M. Karp, autorul articolului, sintetizează și coordonează date și fapte culese de opt cercetători specialiști în studii regionale cu privire la Asia de sud și Orientul mijlociu. Autorul pornește de la constatarea că lipsa de progres militar, politic și administrativ a guvernului satelit instalat de Armata Roșie în 1979, a dus la demisia abruptă a lui

Babrak Karmal, la 4 Mai 1986. În schimb, Mișcarea de rezistență--mujahedeen--și-a mărit puterea de foc, frontul de coaparare militară și politică și a câștigat statură și suport internațional.

Strategia sovietică și-a concentrat operațiile la început în regiunile dens populate--de la Hindu Kush spre Kabul și Jalalabad--dar încă n'a reușit să-și consolideze controlul nici în capitala Kabul. Ofensiva din anul trecut în Valea Konar din vecinătatea frontierei cu Pakistan, în care au fost angajați 10,000 de soldați ruși cu tancuri și elicoptere, n'a stăpânit decât scurt timp teritoriul ocupat. Îndată ce trupele sovietice s'au retras trecând paza în grija unităților guvernamentale afganeze, mujahedeenii au recapturat ușor regiunea. O victorie asemănătoare a fost câștigată la vest de Konar, în Valea Panjsher, unde trupele de rezistență de sub comanda viteazului Ahmad Shah Massoud au luat cu asalt garnizoana afganeză de la Peshghor cu magazii întregi de arme și muniții, 600 de soldați, între care mai mulți ofițeri sovietici și afganezi (vezi harta). Pierderile suferite de rezistență la Zhawar (reg. Paktia), au fost din cele mai grele, datorită superiorității imense a armamentului sovietic aruncat în luptă. Unitățile mujahedeen au fost forțate să se retragă din peșterele fortificate de peste o milă lungime, aproape de frontiera pakistaneză. După trecerea valului de atac însă, trupele naționaliste au reocupat o parte din fortăreața pierdută.

Pe frontul de sud, regiunea și orașul Kandahar, unitățile de rezistență au înfruntat cu succes ofensiva sovietică din primăvara trecută și continuă să controleze orașul și împrejurimile de unde lansează frecvente atacuri asupra aeroportului ocupat de trupe sovietice și guvernamentale. Însăși capitala Kabul este adeseori zguduită de atacuri cu rachete și echipe speciale de atacuri-surpriză.

Din surse americane bine informate reiese că peste 30,000 de soldați sovietici au fost scoși din luptă--între care 10,000 de morți--în cei șase ani de ocupație. Iar pierderile aeriene--sovietice și guvernamentale--se ridică la 800 de aparate.

Bilanțul celor peste șase ani de ocupație sovietică și de regim comunist impus prin forță arată, în mod clar, că spiritul de libertate și independență națională afganeză nu poate fi înfrânt. Demisia, voluntară sau forțată, a liderului comunist ales de Soviete în 1980--după un sejur de o lună de zile în Rusia Sovietică--demonstrează nevoia unor schimbări tactice și de personal. Succesorul lui Karmal este Najibullah, tot din fracțiunea Partidului comunist afganez Parcham (cealaltă fracțiune Kalqi, pare să piardă teren). Noul Secretar general și-a făcut ucenicia ca șef la Agenția de informații și securitate KHAD, care lucrează sub ordinele KGB-ului și "...se bucură de o bine meritată faimă de brutalitate și tortură" (p. 1038).

Noua tactică sovietică pare să fie "afganizarea războiului." Numărul crescând de dezertori și de treceri de unități la mujahedeeni nu sunt de bun augur pentru șubredul regim din Kabul. Defecțiuni și sabotaje au pătruns și în unitățile aeriene.

În schimb, observă autorul, forțele de rezistență națională "...sunt mai bine înarmate și instruite decât în trecut și din ce în ce mai

efective." Se bucură de sprijinul marei majorități a populației civile cu toate represaliile draconice ale sovietelor. "...ele n'au făcut decât să întărească și mai mult opoziția contra uzurpatorului."

Deși un popor de triburi paternalistice, afganezii au început să se trezească la o "conștiință națională de pe urma acestui război"--constată autorul. Acest fapt se poate vedea în creșterea nivelului unităților de luptă "...o armata modernă de gherilă este în dezvoltare...mai ales în Valea Panjsher, în Herat și în Paktia." Totuși, o victorie apropiată nu se poate aștepta..."Războiul civil poate fi de lungă durată și prietenii și sprijinitorii din afară trebuie să fie tot atât de răbdători ca și afganezii."

Paralel cu efortul de unitate militară s'a început și una politică. Din cele peste o sută de grupuri diferite de rezistență în 1980 s'au format șase alianțe majore. Cea mai recentă și cea mai importantă s'a format la 16 Mai, 1985, în Peshawar între grupul "fundamentalist" și cel "moderat" sub numele de "unitatea islamică a Afganului mujahedeen." Noua coalitie are un singur reprezentant care se alege prin rotație dintre conducătorii celor șapte subgrupuri. Patru din ele (Partidul Islamic, Unitatea Islamica, Societatea Islamică și Frațiunea Partid. Islamic) fac parte din grupul "Fundamentalist." Celelalte trei (Mișcarea Revoluționară Islamică, Frontul Național Islamic, Frontul Liberării Naționale), formează grupul "moderaților."

Această coalitie politică a început să se manifeste la nivel internațional: la a 40^a adunare generală a Națiunilor Unite (1985), la Conferința Islamică din Rabat (Marocco) și la sesiune Comisiei N.U. pentru drepturile omului din Geneva.

Faptele și observațiile lui Craig Karp sunt pline de tâlc. Voința de libertate și puterea de sacrificiu a unui popor relativ mic dar plin de determinare nu pot fi înfrânte ușor nici cu cel mai diabolic arsenal. Admirația pentru acest popor curajos mobilizează simpatia și sprijinul întregii lumi--nu numai occidentală ci și ne-occidentală. China comunistă este cel mai bun exemplu între ne-occidentali.

AMNISTIA DIN POLONIA--

Vestea recentă (11 Sept. 1986) că guvernul Wojciech Jaruzelski decretat o amnistie politică generală a fost salutăată cu satisfacție în cercurile jurnalistice și politice occidentale.

Eric Bourne (Chr. Sci. Mon., 9/15/86, p. 16) observă că gestul de împăciuire care redă libertatea a peste 3,000 de fosti aderenți ai mișcării muncitorești "Solidaritate" a fost însoțit de un avertisment polițienesc "...împotriva oricărei încercări de a profita de noua situație."

Două cauze principale sunt aparente în această decizie curajoasă și alegerea momentului ei. Prima ar fi "suportul sovietic demonstrat la Congresul Partidului comunist din Iulie trecut pentru Jaruzelski." A doua, speranță că sancțiunile economice a le occidentului--mai ales cele americane--vor lua sfârșit și vor contribui la refacerea economiei poloneze. Ambele cauze însă sunt externe și fără un proces intern de reconciliere națională și de cooperare pentru binele Poloniei, factorii din afară nu vor fi de ajuns. Va putea Jaruzelski să realizeze o regroupare a forțelor naționale constructive?

Răspunsul la această întrebare depinde în mare măsură de relațiile dintre stat și biserică. Conștient de acest fapt, Jaruzelski a programat o vizită la Vatican înainte de sfârșitul acestui an. Cu această ocazie liderul comunist va extinde o invitație oficială marelui Pontif să re-viziteze Polonia--țara lui natală. Prin influența papală, regimul speră să obțină o schimbare în atitudinea prelaților polonezi și a masei muncitorilor catolici, față de efortul pentru refacerea economică a țării.

Judecând după momente similare în trecut, cand biserica și conducătorii ei catolici au fost chemați să arunce punți de coexistență națională cu

regimul comunist sunt indicații pozitive că gestul se va repeta și de data aceasta. Rezultatul va depinde însă de măsura de toleranță reciprocă și de auto-control--mai ales din partea forțelor de securitate guvernamentală a căror brutalitate relativ recentă încă nu s'a șters din memoria opiniei publice poloneze.

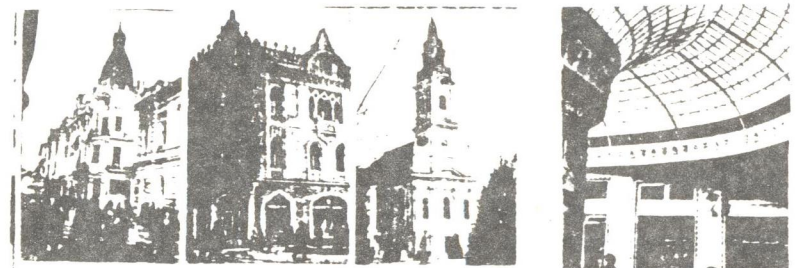

IS ROMANIA'S CULTURE BEING BULLDOZED?

Correspondenții de presă occidentală pentru Europa de răsărit continuă să se întrebe nedumeriți în fața dislocărilor din capitală: de ce se trage cu buldozerul peste cultura românească? Bucureștii--scrie William Echikson--seamănă cu Beirut-ul, nu din cauza războiului civil ci din "desvoltare urbană masivă..." Capitala României, cunoscută sub denumirea de "micul Paris din răsărit, este plină de răni." Fostul centru al orașului a fost dărâmat din temelii ca să se construiască "un palat pentru președintele Ceaușescu."

Suferința populației de pe urma unor drastice austerități economice este redusă la tăcere prin strict control polițienesc. Circulația de automobile particulare este interzisă pe șosele, sălile de cinematograf se închid la 5 p.m., restaurantele la 9 p.m., iar elemente strict necesare hranei de fiecare zi, ca zahăr și ulei de gătit, sunt cartelate (vezi Chr.Sci.Mon., 3/25/86). Proiectele, continuă Echikson, "ilustrează stilul lui Ceaușescu în cea mai ambițioasă formă a lui și...cea mai plină de megalomanie distructivă."

Cercurile diplomatice din București constată, cu aceeași nedumerire, "caracterul irațional al planificării economice din România." Chiar dacă unele proiecte ca de pildă construirea rețelei de "metro" din capitală răspund unei necesități crescânde în transportul zilnic al unei populații de 2 mil. de oameni, ele puteau fi realizate cu mai puțină suferință umană. În România, drepturile omului sunt subordonate planificării centrale iar standardul de viață este sacrificat pe altarul construcțiilor megalomane.

BUCUREȘTII VECHI

Buletinul de știri al Delegației Comunității Europene la Washington, D.C., anunță o nouă fază de relații comerciale--"The Third Lomé Convention"--cu țările în dezvoltare.

Noul pact leagă C.E. cu 66 țări în Africa, Caribia și zona Pacifică (ACP), prevede \$8.1 miliarde ajutor financiar pentru aceste țări și garantează acces liber pentru produsele lor la Piața comună.

Scopul acestei înțelegeri--a declarat Lorenzo Natali, delegatul pentru cooperare și dezvoltare--"este să se creeze un model pentru relațiile Nord-Sud, ca exemplu în căutarea unei balanțe mai echitabilă în ordinea economică internațională" (Vezi World Development Forum, 9/15/86).

On the happy occasion of the receipt of the **SILVER POETRY AWARD** for 1986 by our distinguished collaborator and poet **Vasile Ranga-Versavia**, BULETINUL CR wishes to express warm and sincere congratulations. The news honoring his fine poetry came from the WORLD OF POETRY Board of Directors (Sacramento, CA) with an invitation to attend the Second Annual Poetry Convention in Orlando (Fla.) to recite more poetry and personally receive the award before world-wide television.

The great distance involved on top of a busy schedule prevented the prize-winner from personal participation. However, the honor and distinction bestowed upon our talented companion are widely appreciated and shared by all of us. We wish him well and more of the same! (See the "English Section" for two of the poems submitted by the author and appreciated by the Panel.)

MUNCA VOLUNTARĂ din vara aceasta s'a bucurat de generoasa donație a peste 104 ore de muncă. Ca de obicei, s'au efectuat lucrările cele mai urgente ca: repararea pereților și vopsitul sălii de mese, curățitul și vopsitul pe din afară a ferestrelor de sud și vest, spălatul jaluzelelor și a perdelelor, restaurarea și controlul sistemului electric (grație ing. Corneliu Constantinescu), curățitul și rânduiala în bibliotecă, birou, magazia de echipament și materiale și parțial la subsol.

Sincere mulțumiri și aprecieri, pentru grija și interesul arătat în folosul comunității, se cuvin următorilor (în ordine alfabetică): Corneliu Constantinescu, Gh. Horga, Luki și Vasile Ranga, Judy și Ilie Smultea. S'a lucrat bine și cu spor; produsul muncii lor este vizibil și-i onorează.

IN MEMORIAM

EUGEN COBAN

1931 - 1986

Familia, prietenii și cunoscuții își amintesc de EUGEN COBAN, un om cu deosebite calități. Suflet generos, bun prieten și foarte bun specialist.

Eugen s'a născut în anul 1931, la 12 Iulie, în orașul Cahul. Copilăria și-o petrece în orașelul din preajma cetății întemeiată de Ioan Vodă cel Cumplit, întru paza și apărarea țării de barbarii invadatori. Cetatea va intra în istoria țării pentru legiferarea Basarabiei ca pământ al țării Românești. Acolo își începe studiile elementare, remarcându-se prin inteligență și tenacitate.

În timpul celui de al 2-lea război mondial, părăsește, împreună cu familia, ținutul natal așa cum a procedat marea majoritate a familiilor înstărite de pe acele meleaguri.

Stabilit în Oltenia, Caracal, un alt orașel cu pecete istorică din timpul Imperiului Roman, acest loc constituie leagănul adolescenței lui Eugen. Urmează acolo liceul teoretic dovedind deosebită pasiune pentru matematică și electronică. Stima și dragostea colegilor și profesorilor din liceu îl determină să mențină legătura cu ei tot restul vieții.

În anul 1955 termină Facultatea de Electronică din București și continuă să studieze câteva limbi străine, pentru care obține dreptul de traducător. Pasiunea pentru

electronică se accentuează prin publicații de specialitate și prin participare la diferite congrese. Premiat la Amsterdam pentru inovație în domeniul televiziunii, folosește suma încasată pentru a continua perfecționarea în U.S.A. Obține "Master of Science in Electronics," cum laude, la Universitatea Purdue, Indiana. Activitatea continuă ca specialist în microunde îi dă posibilitatea să călătorească în diferite țări.

Ca iubitor de muzică clasică, colecționar de numismatică și turist îndrăgostit de natură, Eugen călătorește și colecționează discuri, monede vechi, ilustrate.

Eugen Coban s'a alăturat de la început grupului fondator al Casei Române & Capela și a preluat funcțiunea de delegat al organizației pe lângă U. S. Immigration & Naturalization Service. Nimeni n'ar fi putut să îndeplinească mai bine această misiune. Cunoștea bine limba, știa să trateze cu autoritățile și în numele CRC a produs "affidavit"-uri timp de opt ani și de multe ori și-a deschis propria casă pentru sute de refugiați români care altfel n'ar fi ajuns în St. Unite. În ultimii doi ani, Eugen a fost ales în poziția de vice-președinte al Consiliului de administrație CRC.

Lipsa lui Eugen Coban, cu personalitatea și caracterul său profund uman, plin de dragoste pentru țara natală și de respect pentru țara adoptivă va fi resimțită profund. Casa Română & Capela a pierdut un om bun și de omenie în sensul clasic al cuvântului.

Regretat de cei ce l-au cunoscut și iubit, Eugen încetează din viață la 24 Aprilie, 1986.

Dumnezeu să-l ierte
și să-l odihnească în pace!

Impresionați de tonul plin de căldură al acestei scrisori, primită la redacție, o dăm publicității--mai ales că autoarea ei a apărut la CRC de nenumărate ori în compania lui Eugen:

Scrisoare de Mulțumire și condoleanțe

Era Jui dimineața, orele 8:15, Aprilie 14, 1986, când s'a stins din viață mult regretatul nostru Eugene Coban.

În numele lui Eugene, eu, Vă mulțumesc tuturor acelor care l-ați ajutat sub o formă sau alta în decursul vieții lui.

Doresc să mulțumesc pe această cale, tuturor acelor care ați comunicat cu Eugene prin scrisori, telefon, vizite și mai ales acelor care V'ați oferit și ați contribuit la vegherea sa în spital, spre a-i ușura ultimele zile ale vieții.

Cu deosebită recunoștiință, mulțumesc preotului John Ocana și domnului Sorin Comănescu care cu deosebită credință au răspuns chemării mele disperate și au venit la spital în orele de după miezul nopții ca să-l împărtășească pe Eugene.

În mod deosebit, mulțumesc din suflet d-nei Luminița Bubulac din Sudul Californiei care cu nemărginită bunăvoință și perseverență s'a interesat și s'a oferit ca să mă ajute să-l duc pe Eugene la Cancer Treatment Center din Statul Tennessee unde aveam ultima speranță de încercare pentru a-i salva viața. Da, pe data de 28 Aprilie 1986 aveam appointment la Tennessee, dar D-zeu a vrut altfel. Pe această dată de 28 Aprilie 1986, trupul lui Eugene a fost coborât în mormântul din orașul Santa Clara, California, așa precum mi-a cerut Eugene în noaptea când a fost împărtășit de preotul ales de el.

Vă mulțumesc tuturor acelor care V-ați ostenit și ați venit, de-aproape sau de departe, la serviciile de înmormântare a lui Eugene pentru a-i accorda respectul bine meritat.

Mulțumiri deosebite reprezentăților Casei Române și Capela din Oakland care au ales splendida și tradiționala coroană de flori pentru Eugene, el fiind unul din cei mai devotați reprezentanți ai CR & C. Mii de mulțumiri tuturor pentru florile splendid de frumoase ce au împodobit atât de minunat sicriul cu trupul lui Eugene, încât chiar trista înmormântare care ne-a secăt ochii și ne-a amuțit glasurile, a prezentat fondul pitoresc plin de dragoste, căldură și abundență, în memoria lui Eugene.

Nu aş putea să închei capitolul de mulțumiri fără să menționez mulțumiri supreme colegilor mei de serviciu, rudeniilor mele și mai ales părinților mei vârstnici și scumpului meu fiu Ronald. Inimile lor au bătut în același ritm cu inima mea pentru însănătoșirea lui Eugene. Cu nemărginită înțelegere m-au sprijinit cu tot ce ei au putut și mi-au îngăduit timpul necesar ca să-l ajut pe Eugene în perioada de un an de crâncenă suferință de când eu am știut că avea cancer..

Eu am o mulțumire cerească pentru D-zeu care m-a încredințat și m-a învrednicit ca să-l ajut pe Eugene cu totul până la sfârșitul vieții sale pământești.

Tot pe această cale transmit condoleanțe tuturor celor care au rămas cu un gol în suflet și cu inima îndurerată prin stingerea din viață a lui Eugene. În mod special, transmit condoleanțele mele lui tanti Zamfira, mătușa lui Eugene care se găsește în România și după cum a spus Eugene "tanti Zamfira este persoana numărul unu dintre rudeniile mele și dânsa trebuie să sufere cel mai puțin prin dispariția mea."

Eugene va trăi mereu în sufletul și inimile noastre ale celor care l-am iubit și am știut să apreciem bunătatea lui.

"Dumnezeu să-l ierte și să-l odihnească"

Cu nemărginită îndurerare,

Valeria (8/26/86)

IN REMEMBRANCE

Ghislaine Josette

ISSVORAN

(11/20/24 - 6/8/86)

MARGO MUNROE

(6/28/86)

Born in Senlys, France, and trained as a nurse, Ghislaine Josette Issvoran helped her husband through dental school in San Francisco while bringing up three children, who are now deeply afflicted by the early loss of their mother. An active member of Alliance Française and manager of her husband's dental office in Monterey for many years, Ghislaine was also a good friend of Casa Română & Capela and frequently attended community gatherings. CRC extends its sincere condolences to her husband Sorin and their children Veronica Resto (Tulsa, Okla.), Gregory (Pacific Grove) and Gérard (Oakland).

Born in Edmonton, Alberta, Canada, Margo came to Oakland from Chicago and worked as a licensed real estate broker for many years, managing the Oakland Club which CRC subsequently purchased. Margo Munroe will be remembered as the good and helpful friend of Casa Română with the rental and management of the hall since its foundation as well as a thoughtful person in connection with Romanian refugee problems. We will all miss her cheerful appearances at CRC gatherings. CRC has lost a dear friend and extends its heartfelt sympathy to Margo's three sons in Albert--Maurice, Stanley and Howard.

Acknowledgments

A Warm WELCOME to Our NEW MEMBERS!
(since last issue)

MEMBERSHIP UP 15%

(9/85 - 9/86)

1986 has seen a new round of enthusiasm and ideas at CRC; much is due to a group of newcomers who seem to share the vision of the original founders and are willing to help carry on the ideals for which the Romanian Home and Chapel of Northern California was founded:

FOUNDER MEMBER in Progress

MAXIMILIAN BUJOR (San Jose)

Regular VOTING MEMBERS

Trajan Lalescu

(Conversion from Assoc. Memb.)

Doina & Simon Speriosu

Anton Szigalov

An Anonymous Friend

In a very short time, all five newcomer/families have not only become welcome and familiar faces to many at CRC but regular attendees and volunteers. Max Bujor, as a successful contractor in the South Bay area, has already set his handy-man skills to work at CRC and offered his professional assistance in any remodeling that might develop. Doina Speriosu graciously took over from Remus Bretoi the tedious yet vital task of corresponding secretary for the Orthodox Parish, (Dr. Speriosu is a psychiatrist at the State Mental Hospital in Napa.) Casa Romana was happy to be

able to provide temporary shelter for both Trajan Lalescu and Anton Szigalov upon their arrival from L.A and NYC, respectively, this past year, and both continued to show support and a willingness to give a helping hand. Trajan, an accountant/economist who very quickly picked up the English language and landed a challenging position in computers, after first working as a carpenter's helper for a number of months, was recently reunited with his wife and two children from Romania in Oakland. Anton, whom we shall always remember as one of the first to clear the dishes away and put back the chairs at any function, recently returned to NYC--but not without a determined promise to return as soon as he possibly could. (By the way, Anton took real advantage of the ideal location of 124 Montecito--frequent walks in Fairyland and Park along Lake Merritt; ESL classes nearby; noon meals and activities at the Senior Center a half block away; and all the necessary shops, restaurants and commercial services available steps further along lovely Grand Avenue or in the magnificent and reknowned Kaiser Center. He was always present for religious services, social gatherings and worked as a part-time handyman at St. Paul's Episcopal Church & School right next door (a fine private school that has received our children and offered financial aid).

As many have commented, the Romanian-American community is fortunate to own such a fine building in such a good neighborhood in the Bay Area metropolitan center of Oakland.)

WON'T YOU JOIN THEM?

Your help is vital to CRC

(which must meet its monthly mortgage payments [\$532] + semi-annual taxes [\$500] & insurance premiums [\$1,000] to survive)--both due in December.

Note: Membership subscription form & return envelope enclosed with bulletin for your convenience.

A Special Thank You to
Our Supporting Members & Recent Donators

CRC is especially grateful to those members and supporters who have seen the need for additional help this year and come forth with that help. (Insurance rates went up 65% in June reflecting the general industry experience, to cite one example.)

We SALUTE the FOUNDERS who
Temporarily Increased Their Monthly Pledges

Alexander Blaga (from \$25 to \$75/mo.) May 86
Alexander Burz (" 15 " 25 mo.) " "
Tr. & Fr. Ocneanu (" \$40 " 50/mo.) last yr.

In recognition of others whose extra support can be counted on EACH month, special mention should be made of these founders: I. & J. Smultea \$75, Cecilia Jordan \$25, M. Rațiu \$20, I. Cepoi \$15, A. Jonescu \$10, M. Olteanu \$10 & A. Parvu \$10 (over the minimum contribution for continuance of voting rights of \$5 mo. \$60 yr.) THANK YOU ALSO all paid-up members!

GOLDEN BOOK DONATIONS

In Honor of "MAY 10th"

Antonio Docan \$100

CRC Foundation Fund

Ion Anghelescu \$150
Adrian Ocneanu 50
John & Elena Dascalu 20
Toma & Elisa Goncerenco 20
Valer & Cornelia Bursan 10
Chirila Ciuntu 10

Refugee Assistance Fund

Anonymous \$10

IN MEMORIAM

Eugen Cohan † 4/26/86

Ilie & Judy Smultea \$100
Trajan & Fr. Ocneanu 25
Ovidiu Diaconescu 10

Ghislaine Issvuran † 6/8/86

Frances & Tr. Ocneanu \$25
Judy & Ilie Smultea 25

Marga Munroe † 6/28/86

Judy & Ilie Smultea \$50

*In George's memory, Cecilia has graciously kept up their family foundership for son Jason.

CRC Also THANKS Its
PROGRAM VOLUNTEERS & CONTRIBUTORS
on whom the Success of its Activities Depends!

"MAY 10th" CELEBRATION

Program

Address.....I. Smultea
Recitations...N. Cazacu
M. Neacsu
V. Versavia
Violinist.....Andrei Bostan
Dance Music...F. Christian

Hospitality

Reception.....J. Smultea
Bar.....T. Lalescu
Buffet.....L. Smultea

Special Door Donations

(above the usual \$5/prsn)

Maximilian Bujor.....\$ 5
Helga & C. Stan..... 10
Dorin & S. Gheorghiu.... 10

AND all who donated at the door

About 40 people turned out to celebrate this important Rom. holiday.

(After purchase-back of leftover chicken, evening netted \$59 + inventory = \$74)

Second COMMUNITY PICNIC

Aug. 17--John D. Morgan Park in Campbell (San Jose Area)

Arrangements..I. Anghelescu
Invitations...D. Speriosu

Program

Introduction..Prof. Gh. Dan
Violinist.....Andrei Bostan

Great to see so many San Jose people out en masse.

CRC JUNE PICNIC (Oakland)
Knowland Park--June 29

Organizers....R. Ranga

I. Smultea

Picnic Spot

Reservation...A. Szigalov

Refreshments..A. Szigalov

MITITEI

Prepared....P. Neagoe

BBQ.....D. Mogosanu
C. Stan

TOMBOLA

Caller.....M. Neacsu

Tickets.....H. Stan

Gifts.....F. Ocneanu
A. Seropian
J. Smultea

AND All Who Came (about 80) supported the tombola &/ or donated to the mititei

NET: \$44 after \$52 invit.

expense

ORTH. EASTER Pot-luck May 4
COFFEE & SNACKS--CRC Bd,
Par. Counc. & after Svcs.

HOSPITALITY & FOOD/MON. Don.

Nick Cazacu
Lucia Dan
Sylvia Gheorghiu
Ion Moșoiu
Frances Ocneanu
Rodica Ranga
Judy Smultea
Anton Szigalov

FLOWERS

Sylvia Gheorghiu
Doina Speriosu
large plant in foyer

HAVE YOU SUBSCRIBED THIS YEAR to BULETINUL CR?

1986 Current Paid Subscribers (98)

*Eugenia Adams-Mureșanu (NY)	Cecilia Jordan
*Florin Altan	*Emeric Kalman
*Ion Anghelescu	*Ladis Kristof (OR)
*V. Apostolescu (W.Germany)	Traian Lalescu
Samoila Bera	Sylvia Prodan Lange
*Alexander Blaga	Elena Maleanu (WA)
Sylvia Bogdan	*Dawana Malek-Mandani
Remus Bretoi	Dumitru Mihaescu (MI)
*Barbara Brosh (S.CA)	John Moldovan
*Valer Bursan	
*Alexander Burz	Ion Moșoiu
*Suzie Butariu (S.CA)	Stefan Munteanu (S.CA)
*Cathy Casper	Marius Neacsu
*Nick Cazacu	Ion Nicolau (CAN)
*Ion Cepoi (S.CA)	*Nicolae Novac (IN)
*Tiberius St.Ciorogariu (NY)	*Adrian Ocneanu
*Chirila Ciuntu (CAN)	*Trajan Ocneanu
R. A. Commène (CAN)	*Mihai Olteanu
*Corneliu Constantinescu	Octavian Papes
*Lydia Covinea (IN)	*Alexander Pârnu, Jr.(OH)
Anton Crihan (MO)	Mary Patroan
*Geo.Fr.Culica (FRANCE)	Constantin Pavel
Ecaterina Curtain (IN)	*Cornel Petrassevich (MS)
George Dascalu (S.CA)	*Ironim Petrescu (S.CA)
Ovidiu Diaconescu	Sebastian Petrescu (ITALY)
George Dicu	Ioan Pizdrint
*Antonio Docan	*Olga Pollak
Etienne Dorian	*Ilie Racoveanu (S.CA)
John Dumitru	Grațian Radu (MI)
Dan Fornade (CAN)	*Vasile Ranga-Versavia
*Dorin Gheorghiu	*Mircea Rațiu
Dionisie Ghermani (W.Germ.)	Jens Reuter (W.Germ.)
*Dan Ghiocel	*Anghel Rugina (MA)
*Toma Goncerenco	*John Rocsin (NY)
Mircea Goreniciu	*Alexander Ronnett (IL)
Dumitru Ichim (CAN)	*John Simicin (IN)
A. G. Isac (NY)	Eugenia Simicin (IN)
*Angela Jonescu	*Ana Simpson

*Ilie Smultea	Ion Tleagă (KE)
*Judith Smultea	*Georgia Tennyson (NY)
*Simon & Doina Speriosu	*St. Gh.Theodoru (NY)
*Virgil Speriosu	*Nicolae Turcan (NY)
*Ionel Spinu	*Vladimir Ududec (CAN)
Constantin Sporea (W.Germ.)	Petre D. Vatrán
*Mihai Stănescu	*Emile Vicas (CAN.)
*Pavel Stoffel	*Ovidiu Vuia (W.Germ.)
L.Vasile Stoica	Catherine Whitesides
Anton Szigalov	*John Zaharia
	*Anonymous 2
- *Bulletin subs. don. above min.rate (gen.\$10 U.S.)

Special Thank You to our Patron Donators (Period 4-9-86) (above suggested \$10/yr)

Aurelio Rauta \$100	Anonymous \$20
Ilie Smultea 50	John Zaharia \$15
Dr.Emile Vicas 30	Trajan Ocneanu \$10

Notes

We update our readers on the progress our "immigrant children" have made toward being the citizens of America and the world--and of the ideals of a "free and Democratic Romania."

OUR RECENT
GRADUATES

Jean BURSAN--Having obtained her M.A. in Economics from UC-Santa Cruz in 1985, is now employed by the the Federal Bank in San Francisco in the Econ. Research Dept.

Mari SMULTEA--Having obtained her B.A. in Human Ecology with a minor in Amer.Politics from Connecticut College, with honors, has been employed as a Research Assoc. with the Pacific Whale Foundation in Australia and Maui. She hopes the research in which she is engaged will be the basis for an M.A. or PH.D. thesis in Marine Mammal Biology or Animal Ecology.

Andrew STOIA--Having obtained a BA with honors in Art at UC-Santa Barbara, is pursuing his M.A. and has been awarded a grant for his sculpture project on top of many honors.

OUR UNDERGRADUATES

Anita BRETOI is a freshman at CAL POLY (San Luis Obispo)--following her family into the engineering field, we believe.

Marianne DUMITRU is a sophomore at San Francisco State with plans to major in International Relations with a minor in French. She is proud to be self-supporting (working 30 hours a week) and plans to return to Mills College next year & to spend a college year abroad.

Gerard ISSVORAN is a junior at St. Mary's College in Moraga with a major in biology--a pre-med student, we assume.

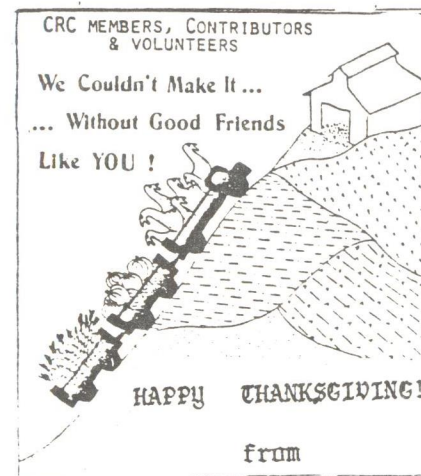
Luana MOISIDIS is a sophomore at Cornell Univ., having jumped a year with honors studies in high school on top of college-level courses at Hayward State and a summer at UC-B. (Needless to say, she earned herself some scholarships.)

Tony MOISIDIS is a sophomore in bio-engineering at Purdue Univ., where he is also considering pre-med. Last summer he worked with his father at PG&E while also pursuing course work at UC-B.

Andrea OLTEANU is a freshman at Fordham Univ. in NYC, after a summer as a receptionist and apartment living in the "Big Apple". Her goal is a career in journalism, as her very exceptional SAT verbal scores and writing skills would indicate.

Libby SMULTEA is a sophomore at Sonoma State Univ. in the Hutchins School of Liberal Studies; her love of the French language should lead her to a year in France with CSUC International Program.

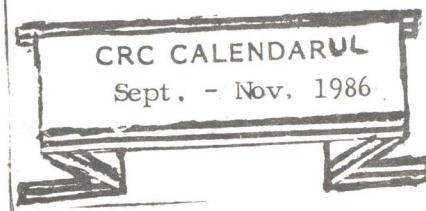
CRC IS VERY PROUD OF ITS "YOUNG ADULTS!"
(All are CRC founder children, by the way.)

The CRC Board*		& Its Officers	
Remus Bretoi	(86)	Pres....	Ilie Smultea
Nicolae Cazacu	(85)	1st.V.Pres..	Tr. Ocneanu
Eugen Coban †	(84)	2nd.V.Pres..	M. Olteanu
Trajan Ocneanu	(84)	Rec. Sec. (Temp.)	Tr. Lalescu
Mihai Olteanu	(86)	Cor. Secy....	
Ilie Smultea	(86)	Treas.....	Judy Smultea
Ionel Spinu	(85)	Gen. Mgr....	Vasile Ranga
Hon. Mem. A. Jonescu		Rental Agnt/	Rodica Ranga
*Year Elected		3-year term)	

NOTE: CRC congratulates the 3 Board Members elected at the 1/28/86 General Assembly Meeting. On 9/28 the Board will co-opt 2 members to fill the term of Eugen Coban (†4/86) & Ionel Spinu (recent moved out East). It will also elect a recording secy. to replace resigning Frances Ocneanu & may re-appoint the optional corres. secy.

NOTE: Buletinul CR invites its readers to submit articles & news items to its editors (either directly or via a member of the Editorial Board or CRC Executive Committee.)

Sunteți invitat cordial, cu familia și prietenii,

LA BALUL DE TOAMNĂ -- care Va avea loc
Sâmbătă, 18 Oct. 1986 -- la CASA ROMÂNĂ & CAPELA
 124 Montecito, Oakland

începând de la ora 7 p.m.

Muzică de folclor românesc și de dans va fi aranjată și produsă de către FLAVIU CRISTIAN cu echipament nou și ultra modern-achiziționat recent de către CRC.

Barul va fi la dispoziție cu băuturi răcoritoare, bere și vin, iar în vecinătatea lui va fi un mic bufet cu gustări pentru amatori.

SIMPOZIONUL anunțat pentru luna Septembrie a trebuit să se amâne din cauza unei perioade de ocupații profesionale excesive. Data viitorului simpozion o vom anunța în numărul viitor (Dec. 1986).

Doritorii să prezinte comunicări sunt rugați să se adreseze coordonatorului acestui simpozion: **Mihai Olteanu** (121 Roundhill Ct., Vallejo, CA 94590, [707] 557-4068).

Tema generală: "Lagăre de concentrare și alte mijloace de coerciune politică în regimurile comuniste"
 --PART II.

THE FOUNDERS - FONDATORII de la CRC

Ioan & Virginia Balaci	*Peter Romeo Malattia
***Alexander Blaga	*Ottilia Bria Malattia
*Remus N. Bretoi	Nicolae Moisidis
*Valer Bursan	**John V. & Ilse Moldovan
**Alexander Burz	***Frances R. Ocneanu
**Nicolae Cazacu	***Trajan Ocneanu
**Ion & Stela Cepoi	*Nick & Ana Olar
Margaret Cismaru	**Anca & Mihai Olteanu
*Eugen Coban†	**Alexander Pârnu, Jr.
George Costache	*Rodica & Vasile Ranga
Geo.† & Trudy Dănulescu	**Mircea Rațiu
Dan C. Didescu	*John Simicin
Nicolae Dimitriu	Ioan D. Sirbu
John Dumitru	***Ilie J. Smultea
Mircea Gorenuc	***Judith C. Smultea
Sorin Issvoran	*Ionel Spinu
**Angela Jonescu	Elena Stamatescu-Greava
***Fam. George Jordan†	*Eugen Stoia
*Emeric Kalman	*Leon Vasu

FOUNDERS IN PROGRESS

*Liviu Bacos	*Maximilian Bujor
Petru Dărăban	

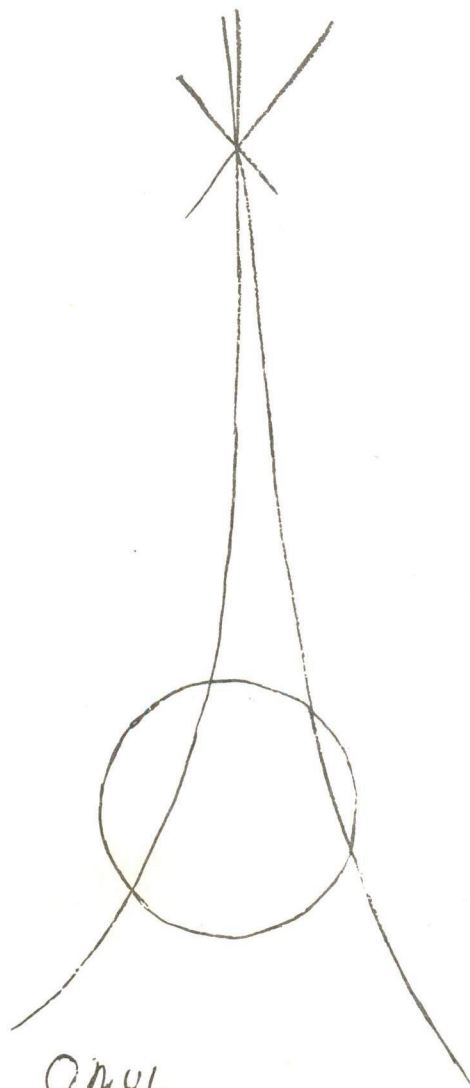
REGULAR VOTING MEMBERS

*Anonymous Member	Ioan & Maria Manea-Manoliu
*Samoila Bera	Trandafir Mihutoni
Alexander Blaj	*Octavian Papes
*Corneliu Constantinescu	*Constantin Pavel
Vasile Costea	*Ion Pizdrint
*George Dicu	*Simon & Doina Speriosu
*Traian Lalescu	*Mihai & Anca Stanescu
*Anton Szigalov	

ASSOCIATE MEMBERS

Florin & Emilia Altan	Ioan & Constant Moșoiu
Tiberius St.Ciorogariu	Nicolae Novac
Flaviu Cristian	Mary Patroan
Antonio Docan	*Ilie Racoveanu
John Făgărașan	Jens Reuter
Dionisie Ghermani	Paul Sebastian
Dan Ghiocel	Ana Simpson
Traian Golea	Constantin Sporea
Toma Hentea	Mircea & Irene Tănăsescu
Dumitru & Florica Ichim	Louis Tandî
Alexandrina & Gh. Isac	Georgia Tennyson
Silvia Prodan Lange	Nicolae Turcan

Ovidiu Vuia

OMUL

NOU

Desemn de Nicolae Petra
